Влада — Радам!

Голос України

Газета Верховної Ради України ◆ № 207 ◆ Четвер, 24 жовтня 1991 року ◆ Ціна 10 коп.

ЗВЕРНЕННЯ

ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ ДО НАРОДУ

Шановні співвітчизники!

1 грудня ми маємо зробити свій вибір — висловитися щодо Акта проголошення незалежності України. Це вибір для себе, для своїх дітей та онуків, для поколінь прийдешніх. Ми не маємо права помилитися. Хай кожен з нас у хвилину визначення залишиться сам на сам зі своєю совістю і своїм розумом, щоб ніхто і ніщо, окрім відповідальності перед народом і майбутнім, не могло вплинути на волю кожного, бо в наших руках — доля молодої незалежної держави, доля Батьківщини, рідної землі.

Акт проголошення незалежності України — це не витвір політиків, депутатів чи партій. Незалежність — мрія наших батьків і прадідів, рівність з іншими народами, величезна праця й безмежна відповідальність, почуття гордості за свій народ і його державність, любов до отчого дому і вірна дорога в майбутнє. Це об'єктивна потреба.

Але незалежність — це не самодостатня мета, не політичний маневр, а засіб досягнення такого економічного, політичного, екологічного і культурного стану країни, користуючись яким більшість народів планети досягла поваги і добробуту, прогресу і демократії.

Акт незалежності — це продовження і реальна дія Декларації про державний суверенітет України, логічний підсумок всього суспільного розвитку останніх років, розуміння необхідності й невідкладності кардинальних змін у нашому житті.

Ми маємо величезний економічний і ресурсний потенціал, підтримку в світі, наш народ працьовитий і мудрий, а тому ми переконані в правильності обраного шляху. Ми віримо, що тільки незалежна Україна може забезпечити своєму народові, до якого належать не лише українці, а й росіяни, болгари, угорці, євреї, білоруси, молдавани, кримські татари, поляки, вірмени, румуни, гагаузи, греки, всі національні групи нашої землі, високий добробут і вільне життя.

Незалежність України — невід'ємне право народу, передбачене Статутом ООН, самостійно приймати політичні і міжнародні рішення, обирати собі друзів і партнерів у світі.

Незалежність України — єдина можливість зупинити зубожіння нашого народу і створити гідні нашим людей такі ж умови життя, праці і відпочинку, якими відзначаються передові країни світу.

Незалежність України — не відчуження і самоізоляція від світу, а лише потреба жити власним розумом, власною працею, відповідаючи за кожен свій крок і відчуваючи реальні результати своїх трудових і творчих зусиль.

Незалежність України — це право і обов'язок збудувати правову демократичну цивілізовану державу, де основними цінностями будуть реальність прав і суверенітет особистості, гарантованість розвитку і гідності кожного громадянина, представника будь-якої національності, всебічна повага до кожної етнічної меншини, що живе на українській землі.

Іншого шляху, крім незалежності, для України немає.

Такою є позиція Верховної Ради. І тому, довіряючи мудрості і політичній зрілості народу України, ми свідомо йдемо на Всеукраїнський референдум. Ми закликаємо Вас підтримати Акт проголошення незалежності України.

Співвітчизники! Будьмо єдині в прагненнях наших, в розбудові незалежної державності України! Наша земля пережила багато кривд і страждань, неволі, лихо засівало її — тож 1 грудня сама історія дає нам шанс, можливо, останній, стати справжніми громадянами, творцями своєї держави, будівниками «власної хати», де панують «своя правда, і сила, і воля».

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Вчора заступник Голови Верховної Ради України В. Гриньов прийняв відомого політичного діяча, вченого, колишнього помічника президента США з національної безпеки Зб. Бжезінського. В. Гриньов змалював гостеві наріжні напрями політики України після прийняття нею Акта про незалежність. Були обговорені також певні міжнародні проблеми.

Як повідомило радіо «Свобода», минулого року президент Горбачов санкціонував передачу закордонним компартіям частини західної допомоги, яку було подано СРСР,— повідомив на слуханнях у Верховній Раді Росії міністр юстиції цієї республіки Федоров. Він назвав цинічною акцією використання в такий спосіб кредитів, призначених на реформи радянської економіки.

З 27 жовтня на 24 листопада вирішила перенести вибори президента Верховна Рада Таджикистану. Крім того, таджицький парламент скасував заборону на діяльність у республіці політичних партій релігійного характеру.

Наступного тижня до Великобританії з п'ятиденним офіційним візитом прибуде президент Казахстану Назарбаєв. За словами британських представників, він зустрінеться з прем'єр-міністром Мейджором, міністром закордонних справ Хердом, а також виступить у Королівському інституті міжнародних відносин із доповіддю «Казахстан у мінливому світі».

На думку спеціалістів, які беруть участь у стокгольмській конференції з проблем Прибалтійського регіону, в Латвії, Литві та Естонії є непоганий потенціал для швидкого розвитку економіки. Втім, як наголосив представник шведського уряду, спочатку ці республіки повинні перебудувати свою економічну інфраструктуру.

10

Чорнобиль

«РАДІОАКТИВНІ» ЗЛОДІЇ

Коли летиш на вертольоті вздовж кордону 30-кілометрової зони, то неподалік колишнього села Розсохи помічаєш незвичайну картину: ніби перед парадом, стоять довгими шеренгами броньовики, пожежні автомашини, вертольоти... Ця техніка, яка має дуже високий рівень радіаційного забруднення, буде похована у спеціальних могильниках.

Але радіація для нічних злодіїв — не перешкода. Вони проникають за колючий дріт і тоді, коли «сторожі» міцно сплять, знімають колеса і мотори не тільки з автомобілів, а й з вертольотів. «Радіоактивні» злодії розграбували і гвинтокрилу машину з бортовим номером 03. Її не раз водив у атаку на 4-й енергоблок військовий пілот Анатолій Грищенко.

Усі викрадені деталі вивозяться за 30-кілометрову зону і продаються водіям автомашин, як запчастини.

Хто зупинить «радіоактивних» злодіїв? Адміністрація НВО «Прип'ять», Міністерство внутрішніх справ України чи республіканська прокуратура?

Микола ХРІЄНКО,
оглядач «Голосу України».

Фото Володимира САВРАНА.

ГОЛОС України

Засновник — Верховна Рада України

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
252047
Київ, вул. Нестерова, 4

ТЕЛЕФОНИ РЕДАКЦІЇ ГАЗЕТИ:

Приймальня — 446-92-11

Відповідальний секретар — 446-72-63

Завідуючий коректорською — 441-84-42, 224-72-54 (телефакс).

ВІДДІЛИ:

парламентський — 441-84-52, 441-85-64,
листів — 441-82-05, 441-29-61,
економіки — 441-88-07,
аграрний — 441-86-18,
міжнародний — 446-91-20,
охорони здоров'я — 441-88-06,
соціальних питань — 441-88-05,
екології — 441-88-59,
культури — 441-86-44,
спорту — 441-88-08,
інформаційний — 446-61-13, 441-86-20,
історії України — 441-88-62,
військових питань — 441-88-52,
реклами — 441-89-44,
бухгалтерія — 441-84-00.

Рукописи не рецензуються і не повертаються.

Індекс 60955

Тираж 157.100

Передплатна ціна на рік 19 крб 80 коп

Газета виходить 5 разів на тиждень. Сьогодні на 16 сторінках.

Парламентська хроніка

ТВОРИЛИ ДЕПУТАТИ АРМІЮ

Денне та вечірнє засідання 22 жовтня

За два засідання депутати обговорили й прийняли в першому читанні Закони «Про оборону України», «Про Збройні сили України», «Про Республіканську гвардію України», «Про державний кордон України», «Про прикордонні війська України», постанови Верховної Ради про комплектування прикордонних військ та про зміни в складі постійних комісій парламенту. Командуючим Республіканською гвардією та прикордонними військами республіки призначено і затверджено на сесії відповідно полковника Володимира Кухарця та нинішнього командуючого Західним військовим округом генерал-лейтенанта Валерія Губенка. Можна констатувати й парламентську «дивину» — порядок денний на 22 жовтня виконано повністю.

Що б там не казали про парламентське «переливання з пустого в порожнє», але після 22 жовтня можна спокійно стверджувати: якщо воно й буває на сесіях, то все-таки тільки через недостатню кваліфікацію парламентаріїв. Час універсальності Леонардо да Вінчі давно минув, змінився й ускладнився світ і вимагає висококваліфікованого підходу. І коли за справу беруться фахівці, то в поєднанні з всебічним депутатським підходом і баченням проблем ефект виходить разючий.

Офіцери, науковці і депутатські комісії, які працювали над законопроектами військової реформи в Україні, фактично не залишили місця для палких депутатських дебатів на сесії. Закони «спеклися» виважені, відповідні міжнародному праву, органічно поєднані з чинним союзним законодавством, яке відходить в небуття за явною непотрібністю, і спрямовані в майбутнє незалежної України. Три з половиною години депутати просто «шліфували» гострі кути й доповнювали документи в тих питаннях, де були «промахи» творців. Документи (це головне!) були правильними концептуально, тому заперечення могли викликати тільки принципово протилежні цій концепції. А саме заперечення тих, хто не хотів би бачити незалежну Україну з власними Збройними Силами. Таким, наприклад, був виступ командуючого Київським (жаль, Київ усе-таки центр, столиця) військовим округом генерал-полковника В. Чечеватова. Чим тільки не страхав генерал депутатів. І величезною відповідальністю при створенні власних військ, і величезними витратами на їх утримання, й порушенням європейського і світового військового паритету, і відсутністю чіткого визначення вірогідних союзників і противників незалежної України, на чиє вигідне стратегічне положення «точать» зуби всі, кому не лінь. Нагадав про сумну долю Кувейту у війні проти Іраку й Іраку у війні проти антиіракської коаліції, про відсутність власної оборонної промисловості, про необхідність захисту об'єктів, які під час руйнування загрожують світові сотнями «чорнобилів». Навіть головуючий І. Плющ не витримав, зупинив: «Здається, що генерал-полковник не чув про вироблення військової доктрини України і концепції оборони...». Генерал-полковник пішов з трибуни, і справедливості ради треба сказати, що певні підстави для свого виступу він мав. Взяти хоча б такий факт, що Україна без сторонніх поставок не здатна виробити навіть пістолет. Але хіба це аргумент для того, щоб узагалі нічого не робити?!

І якщо генерал В. Чечеватов був у чомусь абсолютно правий, так тільки в тому, на що звернув увагу депутат П. Мовчан (Київ). Чечеватову треба подякувати за те, що він яскраво змалював моторошну картину економічної залежності України, багатої у всіх відношеннях країни, від інших держав. Залежної такою мірою, що проблем із власним захистом набагато більше, ніж можливостей його здійснювати. І залежність ця принизлива, бо існують в світі десятки країн, набагато бідніших за Україну, а всі вони здатні, якщо не захистити себе, то у всякому разі знайти оптимальне місце в світовому військово-стратегічному середовищі. Це потрібно й Україні. Конче потрібно.

Тому не «злякав» депутатів В. Чечеватов. Вони шукали шляхи і механізми, які зробили б Україну і без'ядерною мирною країною, і надійно захищеною від будь-якого «фюрера», який, за словами М. Поровського (Рівненщина), може вказати на неї: он, мовляв, її земля, цукор, м'ясо, йди і візьми. Таке «колінце» історії, на жаль, поки що остаточно виключити не можна...

Детально аналізувати сьогодні військові документи нема потреби. Пройшовши депутатські «жорна», після другого читання народ матиме можливість їх прочитати в газетах. Можна тільки сказати, що війська нині більше не будуть поліцейськими власного народу, а чітко виконуватимуть свої функції. Збройні Сили стануть гарантом від зовнішнього нападу, Республіканська гвардія стежитиме за порядком, додержанням Конституції і законності всередині країни, прикордонники оберігатимуть кордон, військові вузи готуватимуть потрібні кадри, технічні й допоміжні служби забезпечуватимуть високу боєздатність військ. Парламент, Кабінет міністрів, місцеві Ради мають забезпечити соціальну захищеність солдатів України і зробити все, щоб почувалося їм в Україні краще, ніж деінде. Одне слово, картина майже ідеальна, і залишається тільки зробити її життєвою реальністю.

А з цим поки що, на жаль, складніше. Чого вартий, наприклад, такий факт: міністр оборони України й досі не одержує зарплату з українського бюджету і не має власних штатів! Серйозними й нез'ясованими до кінця залишилися й механізми практичного створення Збройних Сил України. Доповідачі К. Морозов, В. Дурдинець і В. Губенко говорили, що опрацьовувати їх треба спільно із союзними Генштабом та Міністерством оборони. А оскільки жоден з них не сказав про те, що я почув у кулуарах, то дозволю собі запитати, наприклад, таке: чому політичне рішення (Постанова «Про військові формування в Україні» від 24 серпня 1991 року) про передачу військ, дислокованих в республіці, під її юрисдикцію є, а державного акта про передачу нема? Яким чином ці війська залишити в Україні? Хто проведе їх облік, інвентаризацію техніки, озброєння? Як можна врахувати солдатський стаж і призначити пенсії тим, хто все життя служив за межами України, а дослужує тут? Адже всі особові справи офіцерів і прапорщиків у віданні Міністерства оборони СРСР в Москві і нам їх можуть просто не дати. Як розділити військові з'єднання, дисльковані в різних республіках? Чому не можна, наприклад, наслідувати Росії і затвердити нашого міністра оборони ще й заступником міністра оборони СРСР Є. Шапошникова? І це — не обмеження нашої незалежності. Адже є перехідний період. Той, коли у нас будуть спільні стратегічні війська, ядерна зброя тощо. Як на мене, Росія, яка зробила так, не прогадала.

Отже, депутатам є над чим подумати. А пропозиції вони все-таки вносили гарні. В. Ізмалков (Запоріжжя) запропонував створити при уряді сектор чи комітет з військових проблем і соціального захисту військових, а при Академії наук — НДІ військових досліджень. С. Колесник (Донеччина) зауважив, що війська мають присягати не урядові, а народові України. Ю. Романов (Одещина) нагадав про екологічні проблеми, які можуть виникнути як супутники армії. І все це треба прийняти до відома, якщо наша армія — таки «улюблене дитя» України, а не політична забаганка, «каліф на годину», який руйнівним тягарем затримається на роки.

Володимир СКАЧКО,
парламентський кореспондент «Голосу України».

НАКАЗ КОМАНДИРА—НЕ ЗАКОН ДЛЯ ПІДЛЕГЛОГО?..

Ранкове засідання 23 жовтня

Кому не знайоме гасло «Наказ командира — закон для підлеглих», яке у військових містечках та підрозділах висить майже на кожному кроці. Це основа основ армійської служби.

Але уявіть на хвилинку, що б сталося, коли б це гасло безвідмовно спрацювало у дні серпневого путчу? Якби генерали Кобець, Либідь, десятки і сотні офіцерів, сержантів, солдатів виконали накази маршала Язова, міністра Пуго та інших воєначальників, які вступали у суперечність з чинною Конституцією...

Тож при розгляді проекту Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців, які проходять службу на території України, та членів їх сімей» Комісія Верховної Ради з питань оборони і державної безпеки внесла, на мій погляд, фундаментальну поправку: «...військовослужбовці вправі не виконувати накази, розпорядження командирів і начальників, які суперечать Конституції і законам України». У таких випадках правомірність дій військовослужбовців визначається судом чи прокуратурою. Як на перший погляд, це положення дискусійне, але водночас воно закладає фундаментальну перешкоду на шляху можливого використання Збройних Сил у антиконституційних діях.

Комісія виступила також проти того, щоб законодавчо дати «зелену дорогу» залученню військових на народногосподарських завданнях за рішенням уряду. Армія не за прямим призначенням може використовуватися тільки за рішенням Президента і тільки для ліквідації наслідків аварій і катастроф, для подання допомоги населенню.

Якщо пройде цей закон остаточно, а депутати прийняли його тільки у першому читанні, то військовослужбовці зможуть оскаржувати в суді незаконні дії військових службових осіб та органів військового управління. Вони матимуть повну свободу технічної і творчої діяльності, якщо це не заважатиме службі, та інші соціальні права та гарантії.

Особливо важливо, мабуть, підкреслити, що аналогічного закону ніколи не було у колишньому Союзі РСР.

Водночас деякі положення цього проекту вступають у суперечність із Законом про президента і вибори президента, оскільки проектом не передбачено, щоб військовослужбовці могли балотуватися кандидатами у президенти України. Полемічним, на думку деяких депутатів, залишається і питання про підприємницьку діяльність військовослужбовців. Промовці хвилювалися з приводу житла для офіцерів. Сьогодні у республіці 50 тисяч безквартирних сімей. Незабаром в Україну перейде ще 50-тисячне військо з Німеччини. Який закон дасть їм гарантії нормального життя? Депутати пропонували будувати житло для військовослужбовців цілеспрямовано.

Чітко і по-діловому виступив командуючий об'єднаною армією протиповітряної оборони генерал-лейтенант з відомим майорським прізвищем Лопатін.

Цікаво, що генерал за те, щоб військові брали участь у голосуванні, але щоб не обиралися депутатами. Нехай, мовляв, виконують свою основну роботу. Заперечує він проти того, щоб офіцери і прапорщики займалися роботою за сумісництвом. Краще добре забезпечити їх матеріально, щоб не треба було їм десь підробляти. Відтак користі від них буде більше.

Прозвучали на засіданні і тривожні нотки. Командування військових об'єднань і частин на Україні нині перебуває між молотом і ковадлом: наказами Міноборони СРСР і актами та постановами Верховної Ради України. Йде протистояння. Техніка не забезпечується паливом. Один авіаполк ППО вже тиждень стоїть без палива, решта має у запасі палива на 2—3 зміни польотів. Ще три тижні без польотів — і такий полк не боєздатний. На Україну обмежено поставки запасних частин до військової техніки.

Депутати розглянули також у першому читанні проект Закону України «Про альтернативну (трудову) службу».

Леонід БРОВЧЕНКО.

НАМ РАЗОМ ЖИТИ Й ТВОРИТИ

Що й казати, неспокійно нині в Криму.

Отож відразу після прибуття сюди на запрошення кримських депутатів Леонід Макарович виїхав на підприємства, у колективи, щоб зустрітися з людьми, глибше вивчити ситуацію, що склалась останнім часом на сонячному півострові, роз'яснити політику Верховної Ради України щодо Криму, обмінятися думками з трудящими краю.

Зрозуміло, що головні проблеми, які найбільше сьогодні цікавлять людей, що, зрештою, й вилилось у численні запитання до Голови Верховної Ради, були такі: проголошення Україною Акта незалежності, відносини нашої республіки з Росією, підписання союзних угод, подальша доля Криму, вирішення соціально-економічних проблем.

Аналізуючи весь цей вузол питань, Леонід Кравчук зокрема сказав:

— Сьогодні якнайбільше розмов про незалежність України. Незалежність — це є незалежність. А бути чи не бути в якомусь союзі — економічному чи політичному — це вирішує держава, яка проголосила незалежність. Зарані передбачати, що я хочу бути самостійним, але з умовою перебувати в союзі, причому незважаючи на те, яким він пропонується, яким буде союз, це вже не незалежність.

Тому ми кажемо: спочатку треба розв'язати питання про незалежність держави з усіма потрібними для такого статусу атрибутами, а потім уже вирішувати інші питання.

Однак це зовсім не означає, що Україна відокремлюється від інших республік і держав — ні в якому разі. Ми тепер підписуємо договір з Росією на довготривалу перспективу, маємо політичний договір з Білоруссю, з іншими республіками.

Ми залишимося в союзі з республіками. Але декому цього мало. Комусь хочеться над цим союзом поставити ще один — центр, який би управляв так, як це було донедавна, — всіма і всім. Тобто, щоб не ми будували свої відносини, а хтось за нас будував, визначав все, що диктується життям: починаючи від податків, кредитів і закінчуючи політичною розбудовою. Ми не бажаємо бути в постійній залежності від когось. Ми хочемо бути рівними серед рівних, як з нашими республіками, так і з іншими державами — з тією ж таки Польщею, Угорщиною чи Францією.

Леонід Макарович докладно зупинився на нинішніх проблемах Криму. І в своєму виступі, відповідях на запитання він висловив таку думку: Крим — і це визначено Конституцією та законами — автономна республіка, яка самостійно вирішує усі свої проблеми, і вони самі повинні це робити, визначивши одне з найголовніших питань — розподіл повноважень між Верховною Радою України і Верховною Радою Криму. Друге — Кримська автономія повинна конституціювати своє становище, тобто на основі закону про вибори обрати Верховну Раду. Скільки для цього потрібно часу, повинен вирішити народ Криму, Верховна Рада цієї республіки.

— Крим,— сказав Леонід Макарович, — складова частина України, і ніякі інші питання розглядатися не повинні, вони просто не обгрунтовані, якщо точніше, надумані, тому що Крим зв'язаний з Україною не тільки територіально, а й сильними економічними тяжами. 90 відсотків усіх зв'язків Криму припадають на Україну. А раз так, коли ми живемо на одній землі, під одним небом, немає ніяких підстав піднімати це питання, ми об'єднані територією і кордоном. Борис Єльцин у своєму останньому виступі ще раз наголосив, що для Росії проблеми зовнішніх кордонів не існує, підкреслив, що ні до яких сусідів Росія не має територіальних претензій. Таку саме позицію займає й Україна. Про це я сказав, виступаючи на сесії Організації Об'єднаних Націй перед усім світом. Таким чином, Україна і Росія знайшли спільну мову щодо кордонів. Все інше повинно вирішуватися в рамках того конституційного процесу, який визначений для України і Криму. Той, хто хоче поставити це питання, той бере на себе надто велику відповідальність перед народом. Це політика недалекоглядна, вона приречена. Це створення штучної атмосфери політичної конфронтації, адже ніхто не збирається якось принижувати чи обмежувати Крим.

Надто багато ведеться розмов про акт 1954 року. Але річ у тому, що Україна ніколи не просила, щоб їй передали Крим, — я не знайшов жодного документа з цього приводу. На основі відомого Указу було створено й інші нормативні документи. Таким чином, не треба виставляти претензій Україні. Для чого і які референдуми потрібно проводити з цього приводу? Референдум — це тільки ваше бажання, бажання населення Криму. Але ж тут зачіпаються й інтереси України. Робитися це має на конституційній основі.

Досвід життя свідчить, що, як тільки настають територіальні непорозуміння, одразу починається конфронтація, яка нерідко доходить до крові, — за прикладом далеко не треба ходити. І проблеми Криму — політичні, а не історичні. Бо якщо спробувати керуватись історією, то тут можна загрузнути у всьому плетиві дат та подій і ніколи в них не розібратися: що брати за основу. Тільки мир і злагода нам запорука в нинішньому житті. Хто думає по-іншому, незалежно яку мету ставить, волею-неволею штовхає народ до протистояння. Про це чітко й заявив Леонід Кравчук.

Порушив Леонід Макарович і таке важливе питання, як державність мови, що в Криму сприймається особливо болісно. Позиція Голови Верховної Ради була в цьому питанні гранично чіткою: визначити, яка мова повинна бути в Криму державною, — це справа самих кримчан. Якщо вони вважають, що необхідно поряд з українською вважати державною мовою і російську, зважаючи на те, що більшість тут населення російськомовне, то Україна не заперечує проти такої постановки питання.

Учора Голова Верховної Ради України Леонід Кравчук взяв участь у роботі IV сесії Верховної Ради Кримської АРСР, де виступив з промовою і відповів на численні запитання.

Анатолій КРАСЛЯНСЬКИЙ,
спеціальний кореспондент «Голосу України».
Кр. АРСР.

Експрес-інтерв'ю

НАШІ «ПРОФІ» НЕ ПОСТУПАЮТЬСЯ АМЕРИКАНСЬКИМ

Нещодавно в Києві побував відомий на Заході спеціаліст з інвестицій «Чейз Манхеттен Бенку» Євген Котлярчук. За свою тринадцятирічну кар'єру банкіра йому доводилося давати експертну оцінку більш як 100 фірмам і спільним підприємствам Японії, Німеччини, США, Франції, Англії, Швейцарії. Ділові кола на Заході високо цінують його компетентність і професіоналізм. Пропонуємо інтерв'ю з американським українцем, банкіром **Євгеном КОТЛЯРЧУКОМ.**

— Пане Котлярчук, чи випадково ви вперше відвідали батьківщину своїх предків?

— Ні, не випадково. Мене привів сюди професійний інтерес. Ділові кола на Заході дедалі більший і більший інтерес виявляють до республік колишнього Радянського Союзу. Хоча ще зовсім недавно всі шляхи на «одну шосту земної суші» вели тільки через Москву і з дозволу Москви. Але про Україну ще дуже мало інформації на Заході. Треба збільшувати цей інформаційний потік.

— А хіба бізнесменам вигідно вкладати гроші у підприємства, де зношені виробничі фонди, якість виробів далека від світових стандартів?..

— Ви даремно так думаєте. Оцінюючи можливість інвестицій, ділові люди дивляться не тільки на верстати, будівлі тощо. Вони враховують і місцезнаходження підприємства, і його профіль, і можливість перепрофілювання, важливе значення має інтелектуальний потенціал того чи іншого колективу, професійна підготовка.

Між іншим, у готелі «Русь» я зустрів знайомого президента однієї з американських фірм. Він об'їздив увесь СРСР. Але для своїх інвестицій облюбував Україну. Чому? Він казав, що саме український робітник за своїм темпераментом, ставленням до роботи, професійною підготовкою найбільше схожий до американського. Цей бізнесмен хоче налагодити в Україні швейне виробництво. Він навіть оглянув одну з фабрик, яка укомплектована німецьким обладнанням. Сьогодні воно, правда, простоює. Немає запасних частин. Це зовсім не хвилює американського бізнесмена, для якого валюта не проблема. Головне, що він залишився дуже задоволений робітниками. Цей пан казав: оскільки вони вже тепер кращі професіонали, ніж його нинішні робітники, то він і платити готовий більше.

— Але чому ж тоді ще так мало людей, готових вкласти свої долари у спільні підприємства?

— Вони ще сумніваються в тих змінах, що відбуваються в Україні. Бояться, що реформи можуть дати задній хід. Та й справжньої експертної оцінки українських підприємств ще ніхто не робив. А кожний бізнесмен без цього й кроку не зробить. Ось, приміром, Польща і Чехо-Словаччина почали першими приватизацію, але не набагато від вас відірвалися. Іноземних інвестицій у них дуже мало. Причина та сама. Немає експертних оцінок. Тому нині вони запросили американських експертів, які мають дослідити 50 їхніх підприємств, і лише після того, як ділові кола ознайомляться з рекомендаціями спеціалістів, вони почнуть діяти. Сліпо вкладати гроші ніхто не буде.

— Що треба зробити насамперед?

— Дістати підтримку уряду. Польський уряд звернувся до американського з проханням виділити експертів. Я наполягав, щоб виділили експертів і для України. Але мені чемно натякнули, що ми хочемо це почути не від вас, пане Котлярчук, а від офіційних українських кіл.

— Дякую, пане Котлярчук, і сподіваюсь, що незабаром ми знову побачимо вас у Києві серед експертів.

Вів розмову
Леонід БРОВЧЕНКО.

«БОЯТЬСЯ ВЗАЄМОВИГІДНИХ ВІДНОСИН...»

Отже, Україна не підписала Договір про економічну співдружність з державами-республіками колишнього Союзу РСР. Чому? Саме з таким запитанням звернулися до відомого в республіці науковця, двох народних депутатів і пенсіонера і попросили дати оцінку рішенню Президії Верховної Ради, яке поставило Україну «поза грою».

Віктор ПИНЗЕНИК, доктор економічних наук, професор Львівського держуніверситету, директор Інституту менеджменту «Львів»:

— Деякі речі, які нав'язуються цією угодою, навіть небезпечні для нас. Йдеться про єдиний економічний простір.

На даному етапі, щоб не породжувати додаткові технічні труднощі, я б виступив за збереження єдиної валюти у межах колишнього Союзу. Але тільки за умови, якби та валюта була. У нас її немає. Є просто велика маса папірців. Наша грошова система безнадійно хвора. Тому немає іншого виходу, як ввести власну валюту. Тільки тоді збережемо старі економічні зв'язки. Ніхто зовні не зможе керувати важелями республіканського економічного комплексу. А Договір же передбачає саме єдину валюту для всіх. Відтак якісь рішення, що прийматимуться в одних республіках, впливатимуть на економічну ситуацію в інших. Наприклад, у пресі промайнула інформація, що президент Єльцин має намір лібералізувати ціни. Це сплутає всі карти і нам. Тож щоб захистити свій ринок, доведеться й Україні відпускати ціни. Навіть на ті речі, на які вони могли бути значно нижчими, ніж у Росії. А була б своя валюта...

Автори договору запевняють, що ніхто вже не керуватиме республіками. Це абсурд. Якщо є єдина валюта, єдина банківська система, то повинен бути і орган, який даватиме вказівки державам, що підписали Договір про економічну співдружність.

БОРИС МАРКОВ, народний депутат України:

— Сьогодні фактично відроджується ідея підписання союзного договору, який був розроблений у Ново-Огарьово. І тиск, що спрямовано на Україну, свідчить: центр і республіки бояться взаємовигідних відносин з Україною. Вони хотіли, щоб усе було, як і раніше. Приміром, щоб і далі ціни на нашу сільськогосподарську продукцію були в півтора раза нижчі за середньосоюзні.

Ті надії, які дехто покладає на цей договір, нічим не виправдані. Скільки їх уже укладали останнім часом. І двосторонніх, і багатосторонніх... Але вони не діють. І насамперед тому, що економічно невигідні підприємствам і трудовим колективам. Щоб економічний механізм запрацював, треба підприємствам дати можливість самим встановлювати зв'язки. Тепер треба дозволити бартер, тому що карбованець не працює. Гроші сьогодні нічого не варті. Тільки серпневий їх випуск фабрики Держзнаку перевищив минулорічний обсяг.

Щодо сільськогосподарської продукції, то кожна республіка має насамперед забезпечити своє населення, а тільки потім продавати іншим.

ОЛЕКСАНДР БАРАБАШ, народний депутат України:

— Рішення Президії Верховної Ради цілком обгрунтоване. Хоча без укладення економічного договору з республіками колишнього Союзу Україні не вижити. І головна мета такого договору — стабілізація зв'язків на взаємовигідній основі.

Тобто треба якось зупинити процес обвалу, що прогресує сьогодні між республіками. Треба ж врешті-решт домовитись і про розподіл боргу, про засади економічного співіснування в майбутньому.

Попри те, що Україні дуже потрібна економічна угода, треба ж дивитися, що вона нам дає. Поспішиш — людей насмішиш.

Перспективнішим було б укладати двосторонні угоди. Але вони підмінені якоюсь політичною декларацією на економічну тему.

ВОЛОДИМИР ЧЕСОВНИК, київський пенсіонер:

— Головне завдання Договору про економічну співдружність — прив'язати до центру непокірних суб'єктів колишнього Союзу РСР.

Щоб така угода діяла, щоб вона справді стала базою для розширення і поглиблення економічних зв'язків, треба, аби підприємства, незалежно від їх місцезнаходження, могли укладати договори між собою. Вони самі мають обумовлювати порядок розрахунків, встановлювати форми матеріальної відповідальності за зрив поставок. Договір має обумовлювати гарантії урядів за виконання всіх поставок. На жаль, цього договором не передбачено.

Вів розмову
Леонід МАТЮШАНСЬКИЙ.

Телеграфним рядком з Луганська

ЗАКОРДОН ДОПОМОЖЕ

Близько мільйона тонн зерна недобрала з цьогорічних жнив Луганщина. Для закупівлі імпортного хліба область переадресовує урядові України 7 мільйонів доларів.

ТРЯСЕ НА ДОРОГАХ

Просто до Л. Кравчука звернулись водії Луганського управління механізації з вимогою скасувати нові високі штрафи за порушення правил руху. Транспортники запевняють, що винні не вони, а погані шляхи та упередженість автоінспекції.

ШАНУЙТЕ МАРКСА

Газета «Луганська правда» вважає, що причина спаду виробництва в області пояснюється нетлінням формули Маркса «товар — гроші — товар», точніше, ігноруванням її останнього чинника.

МЕТАЛ І ГЛИНА

Гончарний метод виготовлення алюмінієвого посуду запропонували вчені Луганського машинобудівного інституту. Ротаційна витяжка металу здійснюється за допомогою встановленого на токарному верстаті давильного ролика. Новинка проста й вигідна.

ПІВВІКУ НА ВИЖИВАННЯ

Луганський український театр справив своє 50-ліття. Подія ніби місцевого масштабу. Але це — єдиний осередок національного сценічного мистецтва, що зберігся у південно-східному регіоні.

ГУРТУЄМОСЬ

Кілька нових партій соціалістичної орієнтації забрунькувалося нині в області. На часі їх реєстрація. Кажуть, груповим шансом входження в політичне життя області вирішила скористатись і донбасівська філія партії московських кадетів.

Сергій СКИБА,
власний кореспондент «Голосу України».

СТРАЙК ЗА... УКАЗОМ?

Такого ще не було

Прецедент, мабуть, досі нечуваний: виконком Одеської обласної Ради народних депутатів тимчасово припинив дію на території області ряду статей Указу Президії Верховної Ради України № 1369 від 29.07.91 року «Про посилення відповідальності за порушення правил, норм і стандартів, що стосуються забезпечення безпеки дорожнього руху». Місцевій державтоінспекції дано відповідні вказівки.

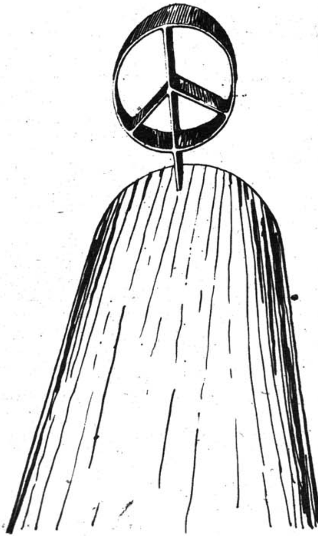
Чим же викликане таке «самоправство»? Виконком що — проти безпеки руху? Та ні ж. Просто він підтримав водіїв області, які вирішили лише один день той Указ виконувати. Все сталося 30 вересня — саме тоді на Одещині з ініціативи обкому профспілки працівників автомобільного транспорту й шляхового будівництва було проведено «День дотримання правил дорожнього руху», що випливають із згадуваного Указу. І що ж вийшло? В об'єднанні «Одесавтотранс», де всього 39 автопідприємств, повністю не працювали 7, ще 11 частково. Не вийшло на траси чимало автомобілів комбінату «Одесбуд», трестів «Дунайводбуд», «Чорноморгідробуд», «Агропромнс». Проведення цієї акції вилилося, фактично, в несанкціонований страйк. Була паралізована доставка будматеріалів, сировини, товарів продовольчої групи. Не зуміли своєчасно дістатися в різні місця тисячі пасажирів.

І все тому, що водії точно діяли за статтями Указу, який передбачає накладати на них величезні штрафи не тільки за найдрібніші порушення правил дорожнього руху, а й, скажімо, за несправність автомобіля, його неохайний вигляд, за «лисі» скати і т. п. Але ж як усього того уникнути при нинішньому дефіциті рухомого складу, його жалюгідному технічному стані, при наших вщент розбитих дорогах? І чи провина тут водіїв? А, може, спочатку розв'язати б усі оті проблеми на державному рівні, а вже потім шукати «стрілочника»? Всі ці, та ряд інших запитань водії, які вже 1 жовтня вивели свої пошарпані автомобілі й автобуси на маршрути, поставили у своєму зверненні до депутатів Верховної Ради України. «Грабіжницькі штрафи,— підкреслили вони,— не приведуть до зниження аварійності. Навпаки, вона зросте через постійний страх людини за кермом, через голодні зомлівання обібраного своєю державою водія».

А оскільки відповіді на своє звернення водії зачекалися, то вони створили страйковий комітет. Не для того, щоб погрожувати страйками, а щоб вести переговори й розв'язати проблеми, що хвилюють не тільки державу, а й їх самих. Цими днями представники страйкому побували в Києві. Дізналися, що пакет їхніх вимог і пропозицій «прийнято до розгляду». Водії сподіваються, насамперед, що чиюсь провину не перекладатимуть на їхні плечі, що їхні кишені, з яких і так доводиться виймати власні гроші на запчастини, на скати та багато що інше, не спорожнюватиме геть держава. Що та ж держава, нарешті, подбає про забезпечення автогосподарств усім необхідним і тим самим допоможе зміцнити й безпеку дорожнього руху.

А поки всього цього немає, на території Одещини ряд статей Указу, як уже мовлено, не діє. Спасибі регіональному самоврядуванню, що хоч воно захистило. Але ж проблем, що завели автотранспорт в тупикову ситуацію, йому, зрозуміло, самому не розв'язати.

Георгій ВОРОТНЮК,
власний кореспондент «Голосу України».
Одеса.

Мал. Юрія ГОЛОВЧЕНКА.

Без відповіді

ВЕЧІР ПІШОХОДА

Транспортне обслуговування хмельничан — чи не найпекучіша щоденна проблема. Вже починаючи з дев'ятнадцятої години у таксі не сядеш — глитаї з державного транспорту деруть сто шкур, а з пасажира — ще більше. Отож, крім автобуса чи тролейбуса, у віддалені мікрорайони не дібратися. Буває, що годинами люди чекають автобусів. І вже коли уривається терпець, натовп пасажирів перекриває центральну вулицю, через яку йдуть лінії сполучення з усіма мікрорайонами міста, і весь рух завмирає. У такий спосіб жителі Гречанського мікрорайону уже не один раз привертали до себе увагу керівників міськвиконкому та виробничого об'єднання автомобільного транспорту. Однак і досі реальних зрушень не сталося. І ось нещодавно знову було перекрито рух тролейбусам і автобусам. Прозвучали чергові обіцянки. Чи не час облвиконкому придивитись до стилю роботи керівництва виробничого об'єднання автотранспорту, яке більше дбає про власні інтереси, ніж про інтереси людей.

Михайло ВАСИЛАШКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Хмельницький.

Повертаючись до надрукованого

ТРАВКІН В КРИМУ: МАРАЗМ — САМА ІДЕЯ?..

Ми вже повідомляли про візит до Криму делегації представників Демросії, який самі вони назвали інформаційним. Надаємо нашим читачам можливість отримати інформацію до роздумів з висловлювань візитерів, які прозвучали там публічно.

М. Травкін (голова Демократичної партії Росії) — Мы не можем вмешиваться в ваши дела... На России лежит гораздо большая ответственность, поскольку она великая держава. Посмотрите, что произошло после заявления П. Вощанова: во всем мире поднялся крик (з приводу територіальних претензій Росії до України — **авт.**)

Проявите инициативу — а мы поддержим... Думаю, итоги референдума должны стать достаточным основанием для России...

Мы видим Россию как единое, неделимое федеративное государство, но в этом федеративном государстве мы должны постепенно уходить от примата прав национальных образований над территориальными. На финише мы должны уравнять, допустим, Московскую область, где живет 7,5 миллиона человек, с правами, допустим Башкирии, где населения гораздо меньше. Что касается возможности постановки вопроса, что какая-то российская территория должна иметь конституционное право о выделении из состава России, то для меня это является маразмом. Даже сама идея постановки вопроса.

В. Аксючис (голова Селянсько-демократичної партії Росії) — По тому договору (між Росією та Україною — **авт.**) сказано, что границы между республиками признаются в рамках союзного государства. Поскольку есть вероятность того, что Украина после референдума выйдет из Союза, то станет вопрос о границах.

М. Астаф'єв (голова Партії конституційних демократів Росії) — Силовым путем восстанавливать Россию в ее исторических границах (? — **авт.**) мы не будем. Если народ, оказавшийся за границей Российской федерации, будет чувствовать, что он чувствовать, что он принадлежит к единой России, то это будет другой разговор.

Передплата-92

МОЛОДЕЦЬ, ЗАВОД

Дніпровський ордена «Знак Пошани» електродний завод імені 50-річчя Радянської України ввів для своїх робітників та службовців додаткову компенсацію вартості передплати на періодику — до 50 карбованців.

Михайло КАБАЧЕНКО,
читач і передплатник «Голосу України».
Запоріжжя.

Резонанс

ВИБАЧТЕ... ТОВАРИШУ ГЕ...

10 жовтня у «Голосі України» було надруковано невеличку замітку. Наведу її повністю. «Харківська обласна прокуратура порушила кримінальну справу проти начальника... УВС області, народного депутата України, генерала О. Бандурки. У слідства є підстави вважати міліцейського генерала посібником «гекачепістів».

Того ж дня на сесійному засіданні Верховної Ради України депутат О. Бандурка заявив:

— Сьогодні «Голос України», наша газета Верховної Ради, оббрехала мене, нібито проти мене, народного депутата, порушено кримінальну справу.

Справді, я допустив юридичну неточність. Харківська обласна прокуратура порушила кримінальну справу **не проти** начальника УВС області генерал-майора О. Бандурки, а **по факту** підтримки окремими посадовими особами на території Харківської області вимог антиконституційного ГКЧП. Тому я, власний кореспондент «Голосу України», прошу у шановного народного депутата Олександра Марковича Бандурки вибачення за допущену помилку.

Водночас вважаю за необхідне дещо пояснити читачам. У постанові про порушення цієї кримінальної справи встановлено факт виявлення телетайпограми, направленої від імені генерала Бандурки 19 серпня о 18.00 годині підрозділам УВС області. Процитую доку-

мент мов... лях обесп... ного в... ГКЧП ССС... года треб...

1. Орга... жбы личн... ленному ... зерв личн... порта.

2. До ... ния прио... ление отп... ву.

3. Усил... органами ... другими ... органам... ления... дислоц... живаемой...

8. Обес... разъяснит... ди лично... ную на ... и споко... выполнен... в соответ... ми Госуд... по чрезв... и Закона... режиме ... жения Ба...

На ... област... свою пр... цієї теле... остаточні ... відною д... та компе... ронними ... розслідув... ки ГКЧП ...

вла...
«Го...

Телеграфним рядком з...

ЖИТТЯ З МЕДОМ

Колектив Луцького заводу «Харчопродукт» виготовив у цьому році 669 тонн фруктових консервів. Серед них яблучне та абрикосове повидло, сливовий та полуничний джем, чорна смородина та малина, протерті з цукром. Попитом у покупців користується штучний мед, якого підприємство випустило 523 тонни.

АМЕРИКАНСЬКІ НОРКИ НА ВОЛИНІ

Представники фірми з міста Сієтл (США, штат Вашингтон) запропонували створити на Волині племінну норкову ферму. Бізнесмени із США планують вкласти в організацію ферми майже 5 мільйонів доларів. Протягом двох років можна буде покрити затрати на створення підприємства.

ШКОЛА МАЙБУТНЬОГО

У Луцькій середній школі № 23 відкрито клас «школа майбутнього», в якому 18 першокласників навчатимуться за американською програмою асоціації євангельських християн-баптистів. Усі шкільні прилади, навчальні грамоти й посібники привезено із США. За... няття з ... англійськ...

ЧОРНО... ПРЯМО...

Напруж... одноден... Луцьку к... ти Украї... облас... путата ... новола. ... трудових ... ти прес-... налістам... ральному... численні ... прямому... му облас...

ЗВІДС...

З ініціа... цького ... Зінаїди ... ємстві з... тератури ... ників «Ук... відправле... ської бі... Петлюри ... цього за... вив тако... українськ...

Б...
власн...
«Голо...

ПОЛІТИКА БУД...

сказав заступник Голови Верховної Ради України Володимир Гриньов на відкритті виставки товарів народного споживання з Південної Угорщини, яке відбулося 21 жовтня в приміщенні Київського торговельно-економічного інституту.

Недарма покровитель торгівлі — грецький бог Гермес — був стрімкіший навіть за думку. А втім, не секрет, що політичні відносини, наче важкий великий маховик, потребують спершу сильного розгойдування, а потім по- вільного... льмують... во у нас...

В Уго... організо... структу... ємці. Д... стало н... торію ж... міністер... втрутил...

На ви... економі... монстру... фірми ... бізнесу. ... перативи... відсоткі...

... УКАЗОМ?

представники страйкому побували в Києві. Дізналися, що пакет їхніх вимог і пропозицій «прийнято до розгляду». Водії сподіваються, насамперед, що чиюсь провину не перекладатимуть на їхні плечі, що їхні кишені, з яких і так доводиться виймати власні гроші на запчастини, на скати та багато що інше, не спорожнюватиме геть держава. Що та ж держава, нарешті, подбає про забезпечення автогосподарств усім необхідним і тим самим допоможе зміцнити й безпеку дорожнього руху.

А поки всього цього немає, на території Одещини ряд статей Указу, як уже мовлено, не діє. Спасибі регіональному самоврядуванню, що хоч воно захистило. Але ж проблем, що завели автотранспорт в тупикову ситуацію, йому, зрозуміло, самому не розв'язати.

Георгій ВОРОТНЮК,
власний кореспондент «Голосу України».
Одеса.

Мал. Юрія ГОЛОВЧЕНКА.

Резонанс

ВИБАЧТЕ, ТОВАРИШУ ГЕНЕРАЛ

10 жовтня у «Голосі України» було надруковано невеличку замітку. Наведу її повністю. «Харківська обласна прокуратура порушила кримінальну справу проти начальника... УВС області, народного депутата України, генерала О. Бандурки. У слідства є підстави вважати міліцейського генерала посібником «гекачепістів».

Того ж дня на сесійному засіданні Верховної Ради України депутат О. Бандурка заявив:

— Сьогодні «Голос України», наша газета Верховної Ради, оббрехала мене, нібито проти мене, народного депутата, порушено кримінальну справу.

Справді, я допустив юридичну неточність. Харківська обласна прокуратура порушила кримінальну справу **не проти** начальника УВС області генерал-майора О. Бандурки, а **по факту** підтримки окремими посадовими особами на території Харківської області вимог антиконституційного ГКЧП. Тому я, власний кореспондент «Голосу України», прошу у шановного народного депутата Олександра Марковича Бандурки вибачення за допущену помилку.

Водночас вважаю за необхідне дещо пояснити читачам. У постанові про порушення цієї кримінальної справи встановлено факт виявлення телетайпограми, направленої від імені генерала Бандурки 19 серпня о 18.00 годині підрозділам УВС області. Процитую документ мовою оригіналу: «В целях обеспечения неукоснительного выполнения решения ГКЧП СССР от 19 августа 1991 года требую:

1. Организовать несение службы личным составом по усиленному варианту, создать резерв личного состава и транспорта.

2. До особого распоряжения приостановить предоставление отпусков личному составу.

3. Усилить взаимодействие с органами госбезопасности, другими правоохранительными органами, частями и подразделениями Советской Армии, дислоцирующимися на обслуживаемой территории...

8. Обеспечить необходимую разъяснительную работу среди личного состава, направленную на сохранение выдержки и спокойствия, безусловное выполнение служебного долга в соответствии с требованиями Государственного комитета по чрезвычайному положению и Закона СССР «О правовом режиме чрезвычайного положения» Бандурка».

Начальник УВС Харківської області О. Бандурка заперечує свою причетність до змісту цієї телетайпограми. Що ж, остаточні висновки за відповідною депутатською комісією та компетентними правоохоронними органами, які ведуть розслідування фактів підтримки ГКЧП на території України.

Микола КОСИЙ,
власний кореспондент «Голосу України».

Телеграфним рядком з Луцька

ЖИТТЯ З МЕДОМ

Колектив Луцького заводу «Харчопродукт» виготовив у цьому році 669 тонн фруктових консервів. Серед них яблучне та абрикосове повидло, сливовий та полуничний джем, чорна смородина та малина, протерті з цукром. Попитом у покупців користується штучний мед, якого підприємство випустило 523 тонни.

АМЕРИКАНСЬКІ НОРКИ НА ВОЛИНІ

Представники фірми з міста Сієтл (США, штат Вашингтон) запропонували створити на Волині племінну норкову ферму. Бізнесмени із США планують вкласти в організацію ферми майже 5 мільйонів доларів. Протягом двох років можна буде покрити затрати на створення підприємства.

ШКОЛА МАЙБУТНЬОГО

У Луцькій середній школі № 23 відкрито клас «школа майбутнього», в якому 18 першокласників навчатимуться за американською програмою асоціації євангельських християн-баптистів. Усі шкільні прилади, навчальні грамоти й посібники привезено із США. Заняття з учнями тут ведуться англійською мовою.

ЧОРНОВІЛ — У ПРЯМОМУ ЕФІРІ

Напруженою була програма одноденного перебування у Луцьку кандидата в Президенти України голови Львівської обласної Ради, народного депутата України Вячеслава Чорновола. Він встиг побувати в трудових колективах, провести прес-конференцію з журналістами, виступив на Театральному майдані, відповів на численні запитання жителів у прямому ефірі по Волинському обласному радіо.

ЗВІДСИ — В ПАРИЖ

З ініціативи конструктора Луцького автомобільного заводу Зінаїди Ленартович на підприємстві зібрана бібліотечка літератури прогресивних письменників України, яка посилкою відправлена на адресу Української бібліотеки імені Симона Петлюри в Парижі. Колектив цього заводу недавно відправив також більше 100 книг для української школи в Донецьку.

Богдан БЕРЕКЕТА,
власний кореспондент «Голосу України».

Знак біди

ЕПОПЕЯ ТРИВАЄ

Читачі нашої газети вже знають з попередніх публікацій («ГУ» № 185, № 192 і № 195 за ц. р.) про ту ситуацію, яка склалася з колективом Мінчорнобиля України. На сьогоднішній день співробітники цього новоствореного відомства залишилися без робочих місць...

І ось наша редакція отримала ще одного листа від голови страйккому Мінчорнобиля України Ю. Соломатіна, в якому він пише: «Після висвітлення в «Голосі України» конфлікту між нашим Міністерством і Київським міськвиконкомом Кабінет міністрів України своїм розпорядженням № 284-р від 11 жовтня ц. р. виділив Мінчорнобилю до тих 423 квадратних метрів виробничої площі, які він має на 180 чоловік у будинку на площі Л. Українки, додав ще 840 квадратних метрів. Але радості від цього у нас немає, бо всі надані нам приміщення зайняті підрозділами органів державного управління. Строк звільнення цих приміщень у розпорядженні Кабінету міністрів не вказано. Через це колектив Мінчорнобиля вважає, що Кабінет міністрів України фактично переніс вирішення проблеми на невизначений час. А тому всі вимоги нашого страйккому залишаються в силі.»

Отже, чорнобильська епопея продовжується. З кожним роком вона набуває найнесподіваніших аспектів...

Микола ХРІЄНКО,
оглядач з питань екології та Чорнобильської катастрофи.

Справи депутатські

ПОПЕРЕД БАТ... В МОСКВУ...

Певне, намагаючись будь-що випередити перебіг подій, народні депутати колишнього Союзу від Донеччини без зайвого розголосу провели в облвиконкомі свою нараду. Привід знайшовся: Верховна Рада України в найближчий час може, як гадають «союзники», оформити рішення, після яких їх поїздки до Москви стануть виключно приватною справою.

На нараді складено список із п'яти кандидатур на поїздку до Москви. Як вважає народний депутат Ю. Бурих, діяли його колеги виключно згідно закону, адже постанову про те, щоб не посилати делегацію від України у Верховну Раду СРСР поки що не прийнято за основу...

Юрій ДОЦЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Донецьк.

Мал. Сергія ФЕДЬКА.

ФЕ...

бо саме ... «Мініагрот... криватиме... жовтня в ... її стали ... «Мініагрот... кий інсті... МП «Та... і газета «... день виста... із директо... нічного ... тор». Сергі...

— **Чим, ... де відрізн... від своїх ...**

— Різн... Бо тут не... муться, а ... даватимуть... трактори Т... й, м'яко к... сті. Скаж...

Подробиці

КОВБАСА З ГАЛЬМАМИ

Працівники Полтавського автоагрегатного заводу, чия продукція — гальма для всіх автозаводів країни — де тільки не славиться, зайнялися новою справою. У колгоспі ім. Довженка Шишацького району добудовується спільне з цим господарством підприємство по виробництву копчених ковбас. За валюту у Німеччині завод закупив обладнання, яке за зміну зможе виробляти 500 кг продукції 40 сортів. Але для початку співзасновники зупинилися на цифрі 13, скільки сортів за німецькими технологіями та ще й зі спеціями, закупленими знову ж таки у ФРН, планується випускати вже наприкінці нинішнього року.

Інформаційне агентство «Євро-ІКС».

Ініціатива

ВІЙНА ВІЙ...

Коли мукачівські ком... першим заступником го... му Іваном Лукечею зібр... ві, Івана Миколайович... ли: не боїтесь, мовляв, ... відповів: таких, як я — ... помилився. Мукачівську... бії було обстріляно ді... ми. Створено югославсь... приємство «Само». Пов... Лукеча розповів, що вж... одержано 250 тонн висо... (у Мукачеві воно відпус... жавними цінами), при п... закупити й інші продук... про спільне виробництв... менитою фірмою «Дер... «Барвінок».

Мукачеве.

...повіді

...ДА

...натовп паса... ...вае централь... ...рез яку йдуть ...з усіма мік... ..., і весь рух ...кий спосіб жи... ...ого мікрорайо... ...раз привер... ...увагу керівни... ...ому та вироб... ...автомобіль... ...у. Однак і до... ...рушень не сталося. І ось нещодавно знову було перекрито рух тролейбусам і автобусам. Прозвучали чергові обіцянки. Чи не час облвиконкому придивитись до стилю роботи керівництва виробничого об'єднання, автотранспорту, яке більше дбає про власні інтереси, ніж про інтереси людей.

Михайло ВАСИЛАШКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Хмельницький.

...до надрукованого

...АРАЗМ — САМА ІДЕЯ?..

...ным основани... ...Россию как ...ое федератив... ...о, в этом ...сударстве мы ...ем уходить ...ав националь... ...над терри... ...На финише мы ...ь, допустим, ...бласть, где жи... ...а человек, с ...тим Башки... ...тем гораздо ...сается возмо... ...новки вопроса, ...оссийская тер... ...иметь конс... ...раво о выделе... ...России, то для ...ется маразмом. ...постановки

В. Аксючис (голова Селянсько-демократичної партії Росії) — По тому договору (між Росією та Україною — **авт.**) сказано, что границы между республиками признаются в рамках союзного государства. Поскольку есть вероятность того, что Украина после референдума выйдет из Союза, то станет вопрос о границах.

М. Астаф'єв (голова Партії конституційних демократів Росії) — Силовым путем восстанавливать Россию в ее исторических границах (? — **авт.**) мы не будем. Если народ, оказавшийся за границей Российской федерации, будет чувствовать, что он чувствовать, что он принадлежит к единой России, то это будет другой разговор.

ПОЛІТИКА БУДУЄ СТІНИ, А ТОРГІВЛЯ — ДОРОГИ,

Продиктова...

сказав заступник Голови Верховної Ради України Володимир Гриньов на відкритті виставки товарів народного споживання з Південної Угорщини, яке відбулося 21 жовтня в приміщенні Київського торговельно-економічного інституту.

Недарма покровитель торгівлі — грецький бог Гермес — був стрімкішиий навіть за думку. А втім, не секрет, що політичні відносини, наче важкий великий маховик, потребують спершу сильного розгойдування, а потім повільного розкручування, і гальмують економіку (особливо у нас).

В Угорщині такі виставки організовують не державні структури, а окремі підприємці. Для нас же це справді стало новиною: вперше за історію жодне республіканське міністерство чи відомство не втрутилось у справи бізнесу.

На виставці в торговельно-економічному інституті демонстрували свою продукцію фірми малого та середнього бізнесу. Цікава цифра: кооперативи Угорщини дають 12 відсотків усього валового продукту країни. Але кооператорство Угорщини в чистому вигляді, виконавши своє першорядне завдання (тобто зберігши саму ідею приватного підприємства), поступово почало переходити в іншу якість. На фронтальні позиції останнім часом виходять акціонерні фірми, фірми з обмеженою відповідальністю, а також принципово нова форма — акціонерний кооператив.

Відтепер, будемо сподіватись, і ми станемо для угорців справжніми діловими партнерами.

Доктор Андраш Уграї, президент Промислово-торговельної палати Південної Угорщини, керівник Спілки підприємців, відповідаючи на запитання журналістів, зазначив:

— Наші фірми приїхали в Україну відновити й зберегти економічні зв'язки. Угорцям дуже не хочеться потрапляти в залежність до Західної Європи. В нас і досі сидить застарілий стереотип: ефективність будь-якої виставки ми звикли оцінювати за кількістю укладених ділових угод. Сьогодні така система в... Угоду мож... тоді, коли... нансове за... ру. Інакш... Тому нині... вище — ... краще вя...

Останні... ні успішно... чопероброб... вості, підп... рівень. Ус... організато... шого боку... сько-голла... во СП «У... центр».

ГОЛОС України

...РАЛ

...ригіналу: «В це... неукоснитель... решения ...9 августа 1991 ...ь несение слу... ставом по уси... у, создать ре... става и транс... распоряже... ть предостав... личному соста... имодействие с ...безопасности, ...хранительными ...ми и подразде... ...ской армии, ...ися не обслу... ...тории... необходимую работу сре... ...ва, направлен... ...ие выдержки безусловное ...жебного долга с требования... ...ого комитета ...му положению «О правовом ...айного поло...

...Х... ...ької ...урка заперечує ... до змісту ...ами. Що ж, ...ки за відпо... ...ькою комісією ...ми правоохо... ...ми, які ведуть ...ктів підтрим... ...иторії України. ...ла КОСИИ, ...респондент ...аїни.

...ка

...тут ведуться ...юю. ...у ...ФІРІ ...була програма ...ребування у ...в Президен... ...ови Львівської ...Чор... побувати в ...вах, провес... ...з жур... ...упив на Теат... ...ня, відповів на ...ня жителів у ...по Волинсько...

...ПАРИЖ ...нструктора Лу... ...льного заводу ...н на підпри... ...бібліотечка лі... ...вних письмен... ...а посилкою ...дресу Україн... ...імені Симона ...ці. Колектив ...давно відпра... ...100 книг для ...в Донецьку. ...ЕРЕКЕТА, ...респондент ...їни».

Знак біди

ЕПОПЕЯ ТРИВАЄ

Читачі нашої газети вже знають з попередніх публікацій («ГУ» № 185, № 192 і № 195 за ц. р.) про ту ситуацію, яка склалася з колективом Мінчорнобиля України. На сьогоднішній день співробітники цього новоствореного відомства залишилися без робочих місць...

І ось наша редакція отримала ще одного листа від голови страйккому Мінчорнобиля України Ю. Соломатіна, в якому він пише: «Після висвітлення в «Голосі України» конфлікту між нашим Міністерством і Київським міськвиконкомом Кабінет міністрів України своїм розпорядженням № 284-р від 11 жовтня ц. р. виділив Мінчорнобилю до тих 423 квадратних метрів виробничої площі, які він має на 180 чоловік у будинку на площі Л. Українки, додав ще 840 квадратних метрів. Але радості від цього у нас немає, бо всі надані нам приміщення зайняті підрозділами органів державного управління. Строк звільнення цих приміщень у розпорядженні Кабінету міністрів не вказано. Через це колектив Мінчорнобиля вважає, що Кабінет міністрів України фактично переніс вирішення проблеми на невизначений час. А тому всі вимоги нашого страйккому залишаються в силі.»

Отже, чорнобильська епопея продовжується. З кожним роком вона набуває найнесподіваніших аспектів...

Микола ХРІЄНКО,
оглядач з питань екології та Чорнобильської катастрофи.

Презентації

ФЕРМЕРИ ВИБЕРУТЬ «МІНІ»—

бо саме виставка-ярмарок «Мініагротехніка-91» відкриватиметься з 23 по 24 жовтня в Києві. Фундаторами її стали харківська фірма «Мініагротехніка», Глевасський інститут механізації, МП «Тавріяпроммашіпекс» і газета «Голос України». У день виставки я побесідував із директором науково-технічного центру «Механізатор» Сергієм КОЗИРЄВИМ.

— Чим, на вашу думку, буде відрізнятися ця виставка від своїх попередниць?

— Різниця, і приємна, є. Бо тут не лише виставлятимуться, а й 24 жовтня продаватимуться мотоблоки, трактори Т-010, Т-012. Але є й, м'яко кажучи, неприємності. Скажімо, Володимирський завод припинив поставку двигунів для мотоблоків, мовляв, невигідні партнери. Хоча припускаю тут участь у загальній кампанії проти України.

— Оскільки ви завели мову про Україну як державу, то, мабуть, нам треба мати державну аграрну політику?

— Звичайно. Треба, щоб у ній була закладена дотація для фермерів, і на купівлю техніки теж. Тоді, як на мене, будуть уніфіковані і шини, і рами, і взагалі техніка стане доступною.

Гадаю, що фермери не стануть чекати аграрних програм, до речі, як і потужної техніки, а поки що виберуть «міні».

Віктор КОСАРЧУК.

Гастролі

ПАН З ВЕЛИКОГО ВОЗА

Львівський бард Андрій Панчишин розписується так: Пан Чишин. Щойно він побував на гастролях у Києві. Що побачили кияни, котрі років зо три скучали за ним? Вони, Богу дякувати, побачили того самого Панчишина, який уміє неперевершено іронічно оспівати кого завгодно: від першої у нашій державі особи до самого себе. Але вони побачили й ще дещо — Панчишин помітно посмутнішав і помудрішав. Якщо театр, у якому Панчишин починав, звався «Не журись!», то нинішній його театр міг би зватися «Журись!». Але Панчишин назвав його інакше — «Під великим возом». А возові належить котитися. І він котиться. А на ньому сидить Пан Чишин з гітарою та ще один пан зі скрипкою. Дядьку, покатайте! Покатав. Спів при цьому старі й нові пісні. Хороші. Прокат організовано було Київським театром «Академія».

Христофор ГРУША.

Справи депутатські

ПОПЕРЕД БАТЬКА В МОСКВУ

Певне, намагаючись будь-що випередити перебіг подій, народні депутати колишнього Союзу від Донеччини без зайвого розголосу провели в облвиконкомі свою нараду. Привід знайшовся: Верховна Рада України в найближчий час може, як гадають «союзники», оформити рішення, після яких їх поїздки до Москви стануть виключно приватною справою.

На нараді складено список із п'яти кандидатур на поїздку до Москви. Як вважає народний депутат Ю. Бурих, діяли його колеги виключно згідно закону, адже постанову про те, щоб не посилати делегацію від України у Верховну Раду СРСР поки що не прийнято за основу...

Юрій ДОЦЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Донецьк.
Мал. Сергія ФЕДЬКА.

Прогнози

СИМПТОМИ БАЙДУЖОСТІ

Незалежна соціологічна служба «Паллада» провела експрес-опитування 208 респондентів на Чернігівщині. На питання «За кого ви будете голосувати на виборах Президента України?» 48,6 відсотка опитаних віддали перевагу Л. Кравчуку, 4,1 відсотка — В. Чорноволу, 1,4 — Л. Лук'яненку. Не визначились чи утримались від відповіді 43,8 відсотка респондентів.

Ставилось питання і про участь жителів області у виборах голови облвиконкому. 56,1 відсотка опитаних позитивно оцінили проведення подібного заходу, 32,4 — не визначились.

Федеративний устрій на Україні схвалили лише 12,2 відсотка респондентів, проти такого устрою висловились 47,3 відсотка, 40,5 відсотка — вагаються.

Сергій ПАВЛЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Чернігів.

З неперевірених джерел

СПІВМІРНІСТЬ ГАМАНЦЯ Й ДУШІ

Неправда, що багатий має черству душу!

На одному з невеликих підприємств Білої Церкви, коли сутужно з грошима, керівництво звертається за допомогою до одного з робітників, і той, маючи добре серце, у супроводі охоронців іде до ощадбанку, і з власного рахунку знімає суму, необхідну для видачі зарплати всьому трудовому колективу. Згодом, коли з'являється готівка, борг повертають. Позика — безпроцентна. Можна лише позаздрити тому підприємству.

Анатолій ВЛАСЕНКО.
Біла Церква.

ПОГОДА

24 та 25 жовтня на Україні утримається холодна погода. Часом невеликий дощ, місцями з мокрим снігом. Вітер північно-західний та північний, 7—12, сьогодні у західних областях місцями пориви 15—20 метрів за секунду. Температура вдень 1—7 тепла, вночі від 2 тепла до 4 градусів морозу, в Карпатах до 8° морозу. У південно-східній частині республіки вдень 7—13, вночі 3—9 градусів тепла.

По Києву та області сьогодні вдень часом невеликий дощ із мокрим снігом. Вітер північно-західний, 7—12 метрів за секунду. Температура 1—6 градусів тепла.

Подробиці

КОВБАСА З ГАЛЬМАМИ

Працівники Полтавського автоагрегатного заводу, чия продукція — гальма для всіх автозаводів країни — де тільки не славиться, зайнялися новою справою. У колгоспі ім. Довженка Шишацького району добудовується спільне із цим господарством підприємство по виробництву копчених ковбас. За валюту у Німеччині завод закупив обладнання, яке за зміну зможе виробляти 500 кг продукції 40 сортів. Але для початку співзасновники зупинилися на цифрі 13, скільки сортів за німецькими технологіями та ще й зі спеціями, закупленими знову ж таки у ФРН, планується випускати вже наприкінці нинішнього року.

Інформаційне агентство «Євро-ІКС».

Ініціатива

ВІЙНА ВІЙНОЮ...

Коли мукачівські комерсанти на чолі з першим заступником голови міськвиконкому Іваном Лукечею зібрались до Югославії, Івана Миколайовича жартома запитали: не боїтесь, мовляв, там же війна? Він відповів: таких, як я — не стріляють. І — помилився. Мукачівську делегацію в Сербії було обстріляно діловими пропозиціями. Створено югославсько-українське підприємство «Само». Повернувшись додому, Лукеча розповів, що вже незабаром буде одержано 250 тонн високоякісного борошна (у Мукачеві воно відпускатиметься за державними цінами), при потребі можна буде закупити й інші продукти. Є домовленість про спільне виробництво взуття між знаменитою фірмою «Дербі» та фабрикою «Барвінок».

Василь ВЕРЕС.
Мукачеве.

Оказії

МІЛЬЙОНЕР ЗА 40 КРБ.

У Донецьку твердять, що це можливо. І розповідають про весілля, яке нещодавно відбулося. Одружувалися австралійський бізнесмен і симпатична донечанка. А познайомилися вони завдяки газеті «Контакт», яка видається спільним українсько-австралійсько-бразильсько-італійським підприємством «Рида». Саме тут, заплативши цілком доступну і не для мільйонера суму в 40 крб., і познайомилися щасливі молодята.

...СТІНИ, А ТОРГІВЛЯ — ДОРОГИ,

Продиктовано в номер

...ування, і га... ...ку (особли... ...кі виставки ...державні ...мі підпри... ...це справді ...перше за іс... ...публіканське ...відомство не ...ави бізнесу. ...торговельно... ...ститут де... ...продукцію ...середнього ...цифра: коо... ...и дають 12 ...алового про...дукту країни. Але кооператор Угорщини в чистому вигляді, виконавши своє історичне завдання (тобто зберігши саму ідею приватного підприємства), поступово почало переходити в іншу якість. На фронтальні позиції останнім часом виходять акціонерні фірми, фірми з обмеженою відповідальністю, а також принципово нова форма — акціонерний кооператив.

Відтепер, будемо сподіватись, і ми станемо для угорців справжніми діловими партнерами.

Доктор Андраш Уграї, президент Промислово-торговельної палати Південної Угорщини, керівник Спілки підприємців, відповідаючи на запитання журналістів, зазначив:

— Наші фірми приїхали в Україну відновити й зберегти економічні зв'язки. Угорцям дуже не хочеться потрапляти в залежність до Західної Європи. В нас і досі сидить застарілий стереотип: ефективність будь-якої виставки ми звикли оцінювати за кількістю укладених ділових угод. Сьогодні така система вже не спрацьовує. Угоду можна підписати лише тоді, коли відкривається фінансове забезпечення договору. Інакше він не має сенсу. Тому нині для нас найважливіше — це взаємно якомога краще взнати один одного.

Останнім часом в Угорщині успішно розвиваються харчопереробна, легка промисловості, підвищився технічний рівень. Усе це відзначили й організатори виставки з нашого боку — спільне радянсько-голландське підприємство СП «Український бізнес-центр». Його генеральний директор Ігор Данишевський зокрема сказав:

— Не можна поривати зв'язки з колишніми країнами РЕВ, адже ми були з ними пов'язані одним «ланцюгом» стільки десятиріч. Як же так — різати по живому? Адже й вони, й ми стикаємося з подібними проблемами. Давайте працювати спільно.

У плані подальшої роботи «Українського бізнес-центру» — організація товарних виставок Чехо-Словаччини, Сирії, Кореї...

Ольга ПАРФІМОВИЧ.

Черговий по випуску новин Віталій ЖЕЖЕРА. Тел. 441-86-20

ДО КОЛГОСПНИЦІ З «ПРИВЄТОМ»

— Ми повинні відродити заможного селянина. А то показує телебачення — сидить колгоспниця на незібраних помідорах і передає «привєт». Допоки помідори будуть нічиї, ніяка техніка не допоможе.

— Я за свої 67 років ніколи не був так задоволений, як після праці на власній землі. Фермер повинен стати конкурентом колгоспно-радгоспної системи.

У ПЕРЕДДЕНЬ зустрічі в парламенті Івана Плюща з фермерами мені зателефонував Віктор Шевченко із Дніпропетровщини. Він — власник селянського господарства «Приорільське», голова правління фермерського концерну «Україна», з тих людей, які вміють стримуватися. А тут раптом схвильовано: «Знаєш, тут у нашій Магдалинівці таке коїться! Наш найголовніший «чепіст» Клешня (колишній перший секретар райкому партії) тепер став головою РАПО. І оце він нами, фермерами, керуватиме! Та ж вони швиденько наш збанкрутілий колгосп «Перше травня» зроблять асоціацією фермерів чи коопгоспом. Мода на це, як пошесть, по Україні пішла».

А в нас? У нас було зроблено все, щоб відбити «охоту» до неї. Можу назвати сотні безземельних фермерів, а серед них мучеників: Івана Руденка з Вінниччини, Віктора Заморіна з Дніпропетровщини, Тагіра Башарова з Житомирщини... Час уже скликати в Україні з'їзд безземельних фермерів. Назву в цій обоймі і письменника-аграрника Степана Колесника, який ще рік тому виступив у «Літературній Україні» з публікацією «Допоки будуть колгоспи — народ буде голодний». Це він, відлучений Шелестом від Слова, поставив його на захист вже не німих, але ще покріпачених селян. Знаю, на скількох партійних і просто зборах перемивали його кістки за цей матеріал.

(Леніна) «Розвиток капіталізму в Росії». До болю знайома всім аграрникам праця вождя пролетаріату і закладена в ній помилка про шляхи розвитку села. І ваш убивчий висновок: «Ми повинні відродити заможного селянина. А то показує телебачення — сидить колгоспниця на незібраних помідорах і передає «привєт». Допоки помідори будуть нічиї, ніяка техніка не допоможе».

У день цієї зустрічі-експромту Іван Плющ показав себе і зрілим політиком, і «підкованим» аграрником. Для мене цей день став відкриттям колоритної постаті першого заступника Голови нашого парламенту. І не стільки тому, що він почав з цінних для села праць Чаянова та ідей земства. Як на мене, вперше в Україні з такої високої трибуни було сказано про приватизацію на селі як вихід з продовольчої кризи. Щоправда, радості мало. Бо парламент Росії ще 23 листопада того року ухвалив Закон «Про земельну реформу». Ним скасовано монополію держави на землю і узаконено дві основні форми власності: державну й приватну. В кінці теперішнього вересня білоруські зубри ухвалили Закон про приватизацію землі.

А тепер? Яка планида випаде українському селу? Я вірю вам, Іване Степановичу, не лише за ваші чесні слова: «Голова комісії Чепурний написав записку до Президії Верховної Ради, де обґрунтовує несвоєчасність прийняття Закону про селянське (фермерське) господарство. А голова другої аграрної комісії Василь Сухий, навпаки, обстоює його». Вірю не тому, що ви назвали Міністерство сільського господарства «конторою» чи привнесли народний шарм у визначення колгоспу — «якщо гуртове, то воно чортове».

Вірю виношеному, думаному-передуманому вами: «Земля повинна стати моєю на віки вічні і тільки я матиму право- нею розпоряджатися». Плюс ключове — робота Володимира Ульянова

На цьому перервуся заради короткої стенограми дискусій фермерів та голів колгоспів.

Віктор Сінченко, голова колгоспу «Перемога» Кагарлицького району Київщини.

— Вибачте, коли що не так, бо про цю зустріч я взнав сьогодні вранці. Колгосп у нас багатий, але так далі жити і працювати не можна. Наведу приклад. Було в нас два ставки зарибалено. З одного орендар взяв вісім тонн риби, а з другого колгосп — півтонни. Тому я й думаю про асоціацію кооператорів. І сам готовий взяти землю. Цього року власноручно посіяв 60 гектарів цукрових буряків. І відчув себе людиною. Щодо фермерства, то потрібен перехідний період, створення фонду підтримки фермерів.

Анатолій Засуха, голова колгоспу імені Щорса Васильківського району Київщини.

— Ми отримали по 65 центнерів хліба з гектара, 572 центнери буряків. Маємо на рахунку близько семи мільйонів карбованців, але бачу, що треба радикальні зміни. Тому й плануємо створити свій банк кооператорів і фермерів...

Михайло Саєнко, голова асоціації фермерів Дніпропетровщини.

— Я за свої 67 років ніколи не був так задоволений як після праці на власній землі. Фермер повинен стати конкурентом колгоспно-радгоспної системи. Водночас потрібне співробітництво між колгоспами і фермерами, потрібні МТС для фермерів.

З останнім я погодитися не можу. Мені більше імпонує позиція голови правління агропромбанку «Україна» Вадима Гетьмана: «Нам потрібні лізингові компанії, де техніку можна буде орендувати. І не треба цих МТС, бо це та ж ринкова форма».

Для довідки: недавно в Києві відбулася презентація такої угорської фірми «Агротек», відкрито її представництво.

Як на мене, і подальші пропозиції Вадима Гетьмана були виваженими:

«Сьогодні між банком і фермером не нормальні відносини. Бо в нас не існує заставного права. Банкові треба гарантії. Я обстоював позицію створення державного фонду підтримки фермерства. Десятки мільярдів карбованців витрачаються на колгоспи. Тут вистачило б і 500-600 мільйонів карбованців. А то кинули фермерам подачку!»

Зовсім не дивували заклики проводити земельну реформу на селі прокурорськими методами. Спокійні слова Івана Плюща «А судді хто?» остудили гарячі голови. Хоча слова фермера із Львівщини підлили масла у вогонь критики на адресу Міністерства сільського господарства України: «Ткаченко обминає фермерів. Тож і їдемо в Білорусь чи в Росію і вибиваємо техніку, запчастини. А не їдемо сюди, до Києва».

Насамкінець виступив Андрій Дикусар, який ще 1988 року організував на Одещині асоціацію кооперативів на базі колгоспу, створив селянський банк, має багатющий досвід. Це там недавно пробували відновити колгосп. Що з цього вийшло?

— Сьогодні багато хто перефарбовує вивіски,— сказав А. Дикусар.— Не можна пропагувати фермерство на злиднях! Фермери без банків не зможуть існувати. В Україні повинен бути свій Столипін.

І як загальний підсумок бліц-інтерв'ю Івана Степановича Плюща.

— Як ви оцінюєте зустріч, її практичні результати?

— Оцінюю її як надзвичайно важливу. Бо вона відбувається з ініціативи тих, хто хотів зустрітися. До цього в нас усі зустрічі виходили із бажання верхів. Структури збирали людей, щоб нав'язати якусь думку чи постанову. Сьогодні це зустріч з тими, хто на ділі намагається зробити радикальну економічну реформу на селі. Без неї нам удачі не бачити.

— Існує неофіційна думка, що з керівників парламенту село для вас найбільш близьке. Що ви готуєте радикального...

— Я думаю, що ця думка має підставу. Тому, що з керівництва Верховної Ради ніхто стільки років не віддав селу як я. Але треба знати, що це все-таки питання Кабінету міністрів, а не Верховної Ради. А те, що Кабінет міністрів не визначається ніяк з аграрною політикою на селі, нехай він за це і відповідає.

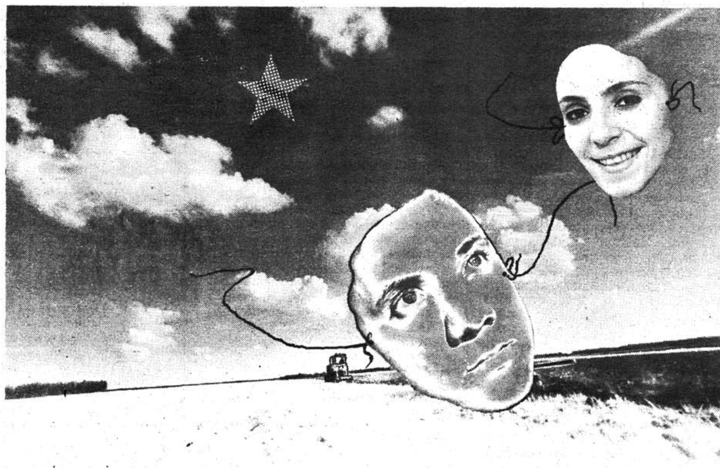
— А з чим це пов'язано?

— Не знаю. Запитайте в Кабінеті міністрів.

Ми плануємо «гарячу лінію» з Прем'єр-міністром Вітольдом Фокіним. Тож і почуємо відповідь. А сьогодні дозволю собі висловити думку, почуту в кулуарах парламенту: «Всі чекають першого грудня. Куди воно поверне — ніхто не знає».

А все-таки — куди? Знову до колгоспниці з «привєтом»?

Віктор КОСАРЧУК,
аграрний оглядач «Голосу України».

Фотоколаж Михайла САЧКА.

ЗАГРОЗА ДОСТАТКОМ

СЕЛО на Дніпропетровщині зараз у шоковому стані. Потрясіння настільки велике, що, скажімо, на корпункт дзвонять мало не щодня. І питають: «Це правда?».

— Що правда?

— Що колгоспам і радгоспам кінець? Що їх будуть розпускати-розганяти?

Переляк ось з якої причини: щойно на традиційному зібранні керівників господарств і районних ланок управління голова облагропрому, народний депутат України Павло Лазаренко заявив «нечувану крамолу»:

— Так далі жити не можна...

Подобається комусь чи ні, сказав Павло Іванович, а залишати все, як було — самогубство. Реформи колективного господарювання на селі, про яку так довго й багато, уперто говорили-«каркали» демократи та радикали. не уникнути. П. Лазаренко за приватну власність на землю. Але за приватизацію її винятково селянами, які на землі живуть і працюють. Шкодує, що орендарі і фермери, індивідуальні чи сімейні господарства виникають надто повільно і несміливо. Та найближчу і найреальнішу перспективу Павло Іванович бачить у створенні кооперативних та акціонерних товариств.

— Уже наступного року ми збережемо за господарствами держзамовлення на рівні не вище сімдесяти відсотків, решту продукції треба буде реалізувати тут,— сказав той же Павло Лазаренко.— Мусимо починати вчитися, а владу віддавати виробникові — іншого не дано. Щоб через два роки тільки він і ринок правили бал — ніяких команд, ніяких вольових розподіловачів благ...

Уже сорок із ста брокерських контор Дніпровської біржі викупили селяни — майже всі райони (ще вагаються чи опираються лише чотири райони) і окремі господарства, а також об'єднання і підприємства переробної галузі. То ця біржа в перспективі може стати великою аграрною, з якої й годуватиметься область. Найскромніші підрахунки вселяють фантастичну надію, що навіть нинішньому поколінню дніпропетровців загрожує шанс жити у продовольчому достатку.

Микола НЕЧИПОРЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Дніпропетровська область.

ХЛІБОМ ЄДИНІ БУДЬМО

Точка зору

У НАРОДІ КАЖУТЬ: «ЗЕРНО ДО ЗЕРНА — ТА Й МІРКА ПОВНА». А НАША СЬОГОДНІ ДЕРЖАВНА КОМОРА? ЧИ ПОВНА ВОНА? МАЙЖЕ СІМ МІЛЬЙОНІВ ТОНН ХЛІБА В НЕЇ І ДОСІ НЕДОСИПАНО. ЧОМУ Ж ТАК СТАЛОСЯ? І ЩО НАМ УСІМ ЗРОБИТИ, АБИ НЕ ДОПУСТИТИ В УКРАЇНІ ВВЕДЕННЯ ХЛІБНИХ КАРТОК?

Кажуть, ринок передбачає свободу в діяльності учасників економічного обміну. Виходячи з цього, а також з конкретних обставин, що склалися з хлібозаготівлями на даний час, хочемо висловити думку і з такого приводу. Нам здається, що Кабінету міністрів України доцільно б переглянути нормативи реалізації товарів народного споживання господарствам.

Кілька слів про скромний здобуток нашого ордена «Знак Пошани» колгоспу імені Чапаєва. В нинішньому році улашанівці на поліських нивах зібрали по 38,6 центнера зернових на круг. Нелегко дався хліб. Ранні зернові сіяли в студінь. Колос наливався — знов вітряницями дмухнуло, посіви покрутило, виложило. У жнива вступили — рясними дощами сипонуло. За два літніх місяці піврічна норма опадів випала. Хліб з поля брали, як долю піднімали. З прикрістю мусимо зізнатися: цього року не вдалося нам уникнути втрат на збиранні врожаю.

Але незважаючи ні на те, як склалися погодні умови, ні на те, що валовий збір зернових культур вийшов значно нижчим, ніж, скажімо, в 1987 і 1989 роках (відповідно тоді зібрали з гектара по 46,3—44 центнери на круг), свій найперший хліборобський обов'язок вбачаємо в тому, що і в нинішньому році виконали державне замовлення — засипати в засіки України 2582 тонни зерна. Станом на 1 жовтня цього року в державну комору ми вже відправили 2309 тонн хліба. За реалізацію жита, пшениці та ячменю в колгоспну касу вже надійшло понад мільйон карбованців.

До речі, наше господарство щороку продає державі по одній тисячі двісті тонн м'яса, по дві тисячі чотириста тонн молока, а виручка від реалізації всієї сільськогосподарської продукції становить понад десять мільйонів карбованців, чистий прибуток щороку сягає двох мільйонів карбованців. Це дає можливість зміцнювати матеріальну базу виробництва, вирішувати питання соціального розвитку населених пунктів.

Хотілося б відзначити, що в цьому році і наш Славутський район першим на Хмельниччині укладені договори контрактації зерна виконав на 107,4 відсотка.

Однак, глибока тривога проймає серце від того, якими вкрай низькими нинішнього року є темпи хлібозаготівель у цілому по нашій області. При держзамовленні продати вісімсот тисяч тонн зерна в засіки держави за станом на 1 жовтня цього року його відправлено 493,4 тисячі тонн, що становить 62 відсотки до замовлення. Навіть укладені договори контрактації область у цілому виконала тільки на 89,7 відсотка.

Багато тепер мовиться про те, що нам потрібно всіляко підтримувати економічні зв'язки між підприємствами і агропромисловими об'єднаннями. Тим часом конкретних справ щодо їх збереження робиться ще дуже мало. Все відчутніше це дається взнаки на виробництві. І в нашому колгоспі не вистачає колісних тракторів, будівельних матеріалів, зокрема дерева, шиферу.

Наведемо такий факт. Господарствам Хмельниччини за умови, що вони виконають держзамовлення — засиплять у державні засіки вісімсот тисяч тонн зерна, буде поставлено металу, труб, шиферу, цементу, дерева, дизпалива, бензину, мінеральних добрив, тракторів, вантажних автомобілів на 235 мільйонів карбованців. До того ж із спецфондів у господарства області надійде 451 легковий автомобіль, значна кількість холодильників, відеомагнітофонів, телевізорів, швейних і пральних машин.

Що й казати: взаємна вигода як для держави, так і для нас. Але якщо господарства області продадуть державі хліб лише в тих обсягах, що намічені договорами контрактації або на незначну частку їх і перевиконають, то ми недоодержимо від промислових підприємств цілий десяток найменувань матеріалів більш як на сімдесят мільйонів карбованців. У наші господарства не надійде значна кількість дизпалива, бензину, сільськогосподарської техніки, будівельних матеріалів. А як маємо без усього того в наступному році обходитися?

Ми сповна поділяємо думки, висловлені в серпні на засіданні Президії Верховної Ради України: «Ті керівники, які сприяють саботуванню здачі хліба державі, риють глибокий рів між робітничим класом і селянством». А це — недопустимо! І сьогодні всі ми, від рядового хлібороба до прем'єр-міністра, маємо підходити до хлібозаготівель не з позицій окремого господарства чи району, а виходити з інтересів суверенної України в цілому. Бо ж тільки в такий спосіб доведемо на ділі, що ми, об'єднавши наші зусилля, послідовно розбудовуємо свою незалежну демократичну державу.

На кого нам сьогодні покластися, як не на самих себе? Задумаймося ж, де ще є така сила, як глибоко усвідомлена, мільйон крат примножена сила волі України в особі кожного з нас? Якщо ж сутужніше стане одному колгоспу чи й цілому району від того, що він без усякої примнуки, без будь-якого тиску зверху виконає замовлення по продажу зерна державі, але Україна зможе уникнути хлібної картки, то невже завтра гуртом не допоможемо цьому колгоспу чи району?

Кажуть, ринок передбачає свободу в діяльності учасників економічного обміну. Виходячи з цього, а також з конкретних обставин, що склалися з хлібозаготівлями на даний час, хочемо висловити думку і з такого приводу. Нам здається, що Кабінету міністрів України доцільно б переглянути нормативи реалізації товарів народного споживання господарствам. Справді, щоб колектив хліборобів мав змогу придбати, скажімо, телевізор, то він повинен продати державі понад досягнутий середньорічний за п'ятирічку рівень, тридцять тонн зерна. Або щоб господарства нашого району здобули право придбати двадцять легкових автомобілів, завчасно намічених нам із спецфондів, то район мав би продати державі 3620 тонн зерна понад середньорічний показник за попередню п'ятирічку. Зрозуміло, цьогорічні валові збори з урахуванням внутрігосподарських потреб не дають можливості закупити виділені товари народного споживання. А наскільки нам відомо, то така картина майже у всіх районах області. А це означає, що товари народного споживання, виділені для області цільовим призначенням згідно з постановою Кабінету міністрів України від 4 липня 1991 року, за передбаченими нормативами майже зовсім не будуть реалізовані. Кому ж від того буде користь? Отож, у цьому напрямі потрібні саме такі практичні дії, які б з урахуванням конкретних обставин якомога відчутніше, результативніше вплинули на хід хлібозаготівель упродовж найближчих двох-трьох тижнів.

Не все можливе в нас робиться сьогодні для того, щоб на повну силу почав працювати хлібний ринок у кожному селі. Чуємо, що в окремих областях України, зокрема на Луганщині, торговельні організації стали більше уваги приділяти широкому продажу товарів народного споживання під зустрічну здачу зерна селянами. Безперечно, така форма торгівлі вигідна як для держави, так і для сільського трудівника. В нас же таку взаємовигідну торгівлю ще й ніхто не береться по-справжньому організувати. Зайдіть сьогодні в сільські магазини, де ви там побачите, щоб продавався холодильник, шафа, килим, пилосос, пральна машина.

В напрямі зустрічного продажу зерна в заготівельний організації? Немає поки що цього. Отож, хотіли б запропонувати Міністерству торгівлі, Укоопспілці невідкладно в кожному селі України так організувати цільову цілорічну торгівлю промисловими виробами в найширшому асортименті, щоб хлібороб за відповідними нормативами на хлібну квитанцію з можливою доплатою грішми міг придбати будь-який необхідний йому товар. Практична сторона питання тут могла б бути відрегульована Положенням про стимулювання укладення договорів контрактації сільськогосподарської продукції на 1991 рік матеріально-технічними засобами.

Маємо глибоке переконання в тому, що при вільно налагодженій торгівлі промисловими товарами в кожному сільському магазині хлібороб охоче обмінюватиме залишкову частку заробленого зерна на запропонований йому товар. До слова, вже робили спробу депутати Улашанівської сільської Ради народних депутатів підмогти механізаторам і працівникам ферм колгоспів у придбанні необхідних товарів. Навіть письмові заявки на такі товари складали, але все то десь губилося по службових кабінетах. Товари народного споживання до села як не доходили, так і не доходять.

У господарствах Хмельниччини хліб є. Вважаємо, що кожний колгосп, радгосп без будь-якої примнуки, на вигідних для нього умовах ще може зробити вагомий внесок у державну комору. Хотілося б, щоб наш голос було вчуто в кожному господарстві України, в кожній сільській оселі, в кожному службовому кабінеті.

М. ГУД,
головний агроном колгоспу, заслужений агроном України;
В. ДЕМ'ЯНЧУК,
бригадир тракторної бригади ордена «Знак Пошани» колгоспу імені Чапаєва села Улашанівка, депутат Хмельницької обласної Ради народних депутатів;
М. КВІТКА,
бригадир рільничої бригади, член правління колгоспу, депутат Улашанівської сільської Ради народних депутатів;
В. НОВАШОК,
тракторист колгоспу;
В. ТРОХИМ'ЮК,
комбайнер, член правління колгоспу, депутат Славутської міської Ради народних депутатів;
С. ХОРУНЖИЙ,
комбайнер, голова ради трудового колективу тракторної бригади.
с. Улашанівка Славутського району Хмельницької області.

ПЕРЕЙШЛИ КОРДОН КОМБАЙНИ

Кілька тижнів тому префект Сучавського повіту сусідньої Румунії звернувся в Чернівецьку обласну Раду народних депутатів з проханням підсобити в обмолоті зернових культур, збирання яких цього року відчутно затягнулося. Буковинці не забарилися з поміччю. На румунську сторону подався «десант» з шістнадцяти зернових комбайнів.

Як повідомили сучавські журналісти, чернівецькі механізатори — не з боязкого десятка, водять свої машини по найкрутіших схилах місцевого підгір'я, збирають урожай на високих швидкостях.

Деякі комбайнери вже повернулися із закордонного марш-кидка. Румунська сторона розрахувалася з ними доларами та збіжжям. Наші хлопці задоволені поїздкою, але залишаються при своїй думці: сусіди поспішили з приватизацією землі, передали її в голі руки селянства, а звідси і результат — затяжне (з косами й серпами) жнивування. Хай чужий досвід стане уроком для тих наших гарячих голів, які ратують за тотальну приватизацію.

Василь БАБУХ,
власний кореспондент «Голосу України».
Чернівецька область.

ЖИВА ВАГА — НЕ М'ЯСО

Заготконтора приймає зерно по 1200 карбованців за тонну. Це, м'яко кажучи, не вигідно селянину, веде до зменшення виробництва м'яса в індивідуальному секторі. На центнер свинини потрібно затратити 4—5 центнерів зерна. А сплачується за це 500—550 карбованців (державна ціна 380 карбованців за центнер живої ваги). А якщо колгосп не виконав державного плану, то за це ж саме м'ясо йому сплачується вдвічі менше. А згадайте, яка ціна на базарі!

У суспільному секторі значно менше, ніж у приватному, заготовлено корму. Все менше стає кваліфікованих кадрів у колгоспах. У поганому стані тваринницькі приміщення. Все це веде до зменшення виробництва продуктів тваринництва в цілому.

Було б правильно поголів'я свиней та великої рогатої худоби продавати за собівартістю. Розумно було б залишити в колгоспах і радгоспах репродукційне стадо, племінні ферми, орендні і фермерські колективи, а все поголів'я в міру попиту продати.

Уже на сьогодні більшість тваринницьких господарств збиткові. Але, незважаючи на це, дехто тримається за старе, але ж час диктує своє. Дедалі зрозумілішим стає, що бажаючих працювати в суспільному секторі за мізерну зарплату значно зменшиться. Отже, це спричиниться до змін в оплаті праці, а заразом і докорінних змін в організації управління.

Василь ХМІЛЬ,
головний зоотехнік радгоспу «Каховський-II».
Херсонська область.

Наш прес-клуб

ОЧИМА ЗАРУБІЖНИХ КОЛЕГ

28 і 29 жовтня в Москві відбудуться перші японо-радянські консультації з проблем атомної енергії. Передбачається, зокрема, обговорити можливість направлення до СРСР спеціалістів з метою вивчення становища в галузі гарантування безпеки на радянських АЕС. Японська сторона має намір, ураховуючи нестабільність в СРСР, порушити питання і про контроль над ядерною зброєю в республіках. Вона також запропонує утворити систему перепідготовки в Японії радянських технічних спеціалістів з питань експлуатації АЕС. Як зазначає МЗС, японська сторона розглядає сприяння СРСР в галузі ядерної енергетики як одну з ланок допомоги Радянському Союзу в широкому смислі.

«Іоміурі» (Японія).

* * *

Не можна порівняти Радянський Союз з Європейським співтовариством, в якому країни, що ніколи не перебували в колоніальній залежності одна від одної, повільно і боляче рушають до інтеграції. Радянським республікам треба на певний час набути незалежності перед тим, як вони почнуть думати про об'єднання. Найбільше, чого можна від них чекати, це утворення чогось схожого на колишню РЕВ — більш-менш вільного співтовариства суверенних держав із своїми валютами і банківськими системами.

«Гардіан» (Великобританія).

* * *

Сербсько-хорватська війна може спричинити дестабілізацію обстановки в значній частині Європи. Ця війна здатна зруйнувати слабкі кордони, що були встановлені на континенті у XX столітті. Що ж треба робити, щоб покінчити з абсурдним протиборством та встановити мир в регіоні?

Передусім, слід добитися від сербів припинення військової агресії, що здійснюється під виглядом федерального втручання проти Хорватії. Необхідно також не заохочувати «тотального вибуху» в цій країні. Бо, наприклад, настроєна проти Сербії Німеччина погано приховує свою ностальгію за не настільки вже й далекими часами, коли Хорватія і Словенія перебували під австрійським управлінням. Угорщина позирає на Воєводину, населену угорцями, Албанія — на Косово, де більшість становлять албанці. Не кажучи вже про Грецію і Болгарію, які мають види на Македонію. І якщо почнеться перегляд кордонів, то на Югославії він не закінчиться.

«Фігаро» (Франція).

У дипломатичних колах

ВІДСТОЮВАТИ ІНТЕРЕСИ РЕСПУБЛІКИ

24 жовтня відзначається День ООН. 46 років тому, після ратифікації більшістю країн-фундаторів, набрав чинності Статут Організації Об'єднаних Націй.

На запитання кореспондента «Голосу України» відповідає міністр закордонних справ України, глава делегації нашої республіки на 46-й сесії Генеральної Асамблеї **Анатолій ЗЛЕНКО.**

— Анатолію Максимовичу, чи спроможна нині ООН реально виконувати роль основної організації світового співтовариства?

— Ще і донині роль і завдання Організації Об'єднаних Націй сприймаються досить своєрідно. Найчастіше кажуть: членство України в ООН — це свідчення нашої міжнародної правосуб'єктності. Або: ООН дасть нам гроші на реформи і ліквідацію наслідків чорнобильської катастрофи. Таке спрощене розуміння ООН є наслідком звуженого світогляду, який насаджувався роками, культивувався всевладним центром.

Насправді ж Організація Об'єднаних Націй — це перш за все всеохоплюючий механізм взаємної інформації і узгодження позицій держав-членів для підтримання миру, безпеки, розв'язання конфліктів, для здійснення багатостороннього співробітництва в економічній, соціальній, гуманітарній, культурній галузях. Її органи служать свого роду всесвітнім центром міждержавних контактів, куди може звернутися і країна-член, і неурядова організація, і окрема людина в пошуках поради, партнера, справедливості.

— Чи не могли б ви проілюструвати це прикладами з роботи останньої сесії?

— Знаєте, яке питання найгостріше ставлять останнім часом представникам України на будь-якому рівні? Про долю зброї на її території, насамперед ядерної, про заходи забезпечення її фізичної безпеки.

Численних зустрічей, роз'яснень, статей не вистачає (та й деякі «незалежні» союзні видання раптом почали нас дуже неточно цитувати). І в цьому плані всі сумніви знімає виступ Голови Верховної Ради Леоніда Кравчука в ООН 30 вересня: ядерна зброя в Україні — явище тимчасове, сказав він. Її ліквідація — питання часу. Україна не прагне володіти ядерною зброєю. Вона має намір приєднатися до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї як неядерна держава.

Виступаючи у Першому комітеті Генеральної Асамблеї, де обговорюються питання роззброєння, ми докладно інформуємо про нашу позицію. Ми будуємо взаєморозуміння, розвіюючи чутки, припущення. Водночас дізнаємося про точку зору наших партнерів.

Це ж стосується й інших проблем, які стають предметом занепокоєння наших сусідів, європейців загалом: питань про кордони, про участь у загальноєвропейському процесі, про побудову правової держави, виходячи з пріоритету загальнолюдських цінностей, про забезпечення прав людини на засадах повної поваги до особи і до національних меншостей:

— Хіба для цього не існує двосторонніх переговорних механізмів?

— По-перше, саме ООН дає можливість довести до загального відома наше бачення світу і нашого в ньому місця, охопити всіх. І тоді країни, яких можуть конкретно стосуватися ті чи інші положення наших заяв, або обговорюють їх безпосередньо в ООН, або вдаються до переговорного процесу.

По-друге, не забуваймо, що Україна до сьогодні не має посольств, повноважних представництв за кордоном. А участь в ООН і сесіях її органів надає нам унікальну можливість спілкування з представниками багатьох країн світу, до речі, з заощадженням значних коштів. І це особливо важливо для нас сьогодні, коли йде активний процес започаткування і налагодження двосторонніх відносин з іншими країнами.

Під час перебування делегації на Генасамблеї її члени проводять десятки раундів переговорів і навіть укладають міжнародні угоди. Я контактував з главами дипломатичних відомств США і Саудівської Аравії, Аргентини і Угорщини, Польщі і Республіки Кореї, СРСР і Канади — перелік можна продовжувати. Здійснено велику політичну роботу, яку просто ніде більше, але вкрай потрібно робити. Відомо ж бо, що лише після закладення політичних основ відносин між країнами можливі серйозні економічні домовленості. Україна це робить поки що в основному в Нью-Йорку.

Нарешті, вихід на міжнародні валютні структури, на економічні організації, на участь світового співтовариства у пом'якшенні наслідків чорнобильської аварії — це теж здійснюється через ООН і з залученням її структур.

До речі, остання тема — особлива наша турбота, наш біль. У цьому разі жодні двосторонні контакти не можуть замінити ООН. Тут ми можемо виступати спільно з білоруськими, радянськими та іншими представниками, гуртувати довкола ідеї боротьби з чорнобильським лихом десятки країн, різні структури в системі ООН.

— Виходить, ніби ООН — єдине для України вікно у світ...

— Практично ще кілька місяців тому саме ця організація, її спеціалізовані заклади, ЮНЕСКО, Міжнародн організація праці, Всесвітня метеорологічна організація та інші були тим ланцюжком, що символізував причетність України до Об'єднаних Націй. Тепер і далекі, і близькі до нас географічні держави поступово йдуть з нами на прямі двосторонні зв'язки. Але процес цей повільний, і не остання причина — наша фінансова незабезпеченість, отже ООН ще довго відіграватиме пров[illegible]ну роль в конче потріб[illegible] для нас контактах.

Але це не означає, що в майбутньому значення ООН для України зменшиться, що ми послабимо увагу до неї. Адже довгі роки українські дипломати досить плідно просували — здебільшого не Україною ініційовані й підготовлені — резолюції і пр[illegible]позиції. А нині треба — власне, ми це й робимо — будувати всю роботу в ООН згідно з власними національними пріоритетами. Ми, як і всі структури влади, існуємо на гроші платників податків республіки і тому повинні захищати їхні інтереси.

Інтерв'ю провів Андрій СТЕПАНЮК.

Експрес-новини

Сполучені Штати повернули Чехо-Словаччині перший проект Декларації незалежності 1918 року. Представники конгресу США передали документ президентові ЧСФР Гавелу, який перебуває у Вашингтоні з офіційним візитом. У 1951 році цей документ був надісланий у бібліотеку конгресу США секретарем Масарика — першого президента Чехо-Словаччини.

У ході своїх зустрічей у США Гавел провів консультації з приводу надання його країні статусу асоційованого членства в НАТО. Президенти США та ЧСФР підписали угоду про капіталовкладення та декларацію про американо-чехословацькі відносини.

* * *

З 1 січня 1993 року набере чинності угода про спільний економічний простір, який складатиметься з 19 європейських держав. Цей документ забезпечить вільний рух капіталів, робочої сили і товарів на території, де проживають 380 мільйонів чоловік. Президент Європейського банку реконструкції та розвитку Жак Аталі закликав до створення континентального Спільного ринку, до якого входитимуть 40 країн. Виступаючи в Лондоні, Аталі сказав, що цей ринок міг би включати країни Західної та Східної Європи, у тому числі й Україну.

* * *

Південна Корея виступила з вимогою припинити ядерні розробки в КНДР. У свою чергу Пхеньян заявив про нагальну потребу виведення всіх американських військ з Південної Кореї і оголошення Корейського півострова без'ядерною зоною. Ці заклики пролунали під час відкриття четвертого раунду переговорів між двома країнами.

Погляд

ІКАРИ ЩЕ НЕ ПЕРЕВЕЛИСЯ

38-річний французький авіалюбитель Гі Делаж продемонстрував у Нанті літальний апарат оригінальної конструкції, яка змодельована на принципі польоту птаха. Гі Делаж має намір перелетіти через Атлантику між Сенегалом і Бразилією.

Фото ТАРС.

Інформ-шоу

«ПРОФЕСІЙНІ» КУЛАКИ ЯК СКАРБ

Американський економічний журнал «Форбс» щороку визначає найзаможніших людей світу не тільки серед бізнесменів та коронованих осіб, (про це недавно писала наша газета), а й серед спортсменів. Цікаво, що очолюють цей список із 40 атлетів два боксери-професіонали. Першим є Євандер Холіфілд, чиї «гонорари» за цей рік дорівнюватимуть 60,5 мільйона доларів. Його конкурент Майк Тайсон, який, до речі, має в листопаді провести з Холіфілдом поєдинок для визначення долі чемпіонського титулу, заробить більш як 31 мільйон. Третій рядок займає відомий баскетболіст з «Чикаго Буллз», чемпіона НБА-91, Майкл Джордан (16 мільйонів). П'ятірку замикає автогонщик «Формули-1» бразилець Айртон Сенна (13 мільйонів).

Шанувальники спорту знають, що тенісисти заробляють теж непогано. Проте найвдачливіша югославка Моніка Селеш стоїть лише на 12-му місці — майже 8 мільйонів.

У списку багато бейсболістів та майстрів американського футболу. А хокеїст лише один — Уейн Гретцкі. Він — на 19-му місці з відповідною річною «зарплатою» в сім мільйонів доларів.

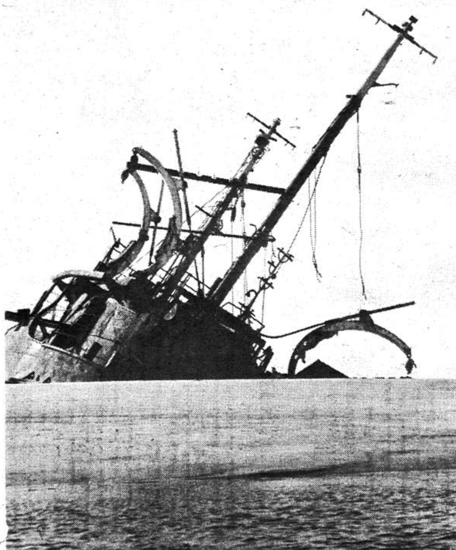
ДОРОГА ВТІХА

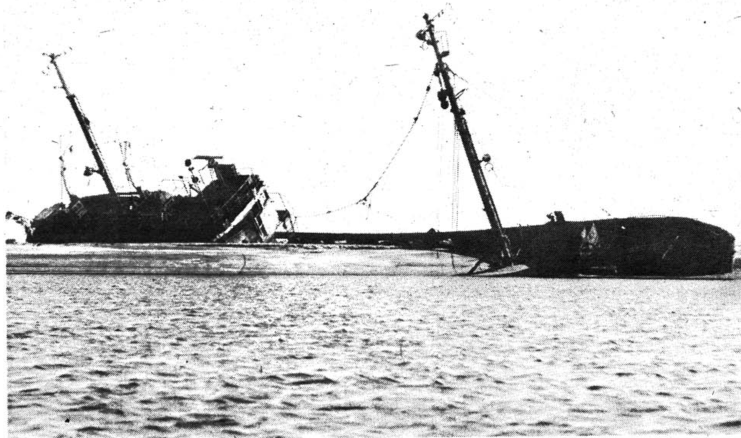
Нині дуже поширеною є точка зору, що світовий кінематограф переживає кризу. Стосується це й Пакистану. Але така ситуація виникла тут не через творчі проблеми, а через... надзвичайну дорожнечу. Справа в тому, що, скажімо, ціни на квитки до кінотеатру контролює держава, і вони, на думку спеціалістів, є надто високими. У зв'язку з підвищенням плати за електроенергію різко зросли витрати власників кінозалів, оснащених кондиціонерами. Лізуть угору й податки. До того ж, наступає на п'яти відео, яке для багатьох міських жителів стало більш дешевою і зручною розвагою. Як вважає асоціація кінопрокату, щоб урятувати становище, треба вживати заходів адміністративного характеру. Зокрема, знизити ціни на квитки, ввести обмеження на комерційне розповсюдження відеопродукції та добитися обов'язкового виконання закону про право копіювання фільмів.

ПРОГРЕС НА ШКОДУ НЕПОВНОЛІТНІМ

Японія — це світова столиця «залізних продавців», тобто торгових автоматів. Їх там налічується по одному на 23 жителі країни, включаючи немовлят. Такі автомати можуть запропонувати будь-що, виставляючи свій товар у невеличких вітринах, підморгуючи різнокольоровими вогниками, а іноді й просто кажучи покупцю «спасибі» чоловічим голосом.

Проте є й другий бік цього прогресивного втілення. Так, один автомат потребує енергії більше, ніж «споживає» середньостатистична сім'я, а на роботу по всій країні тих, що продають лише напої, її йде стільки, скільки виробляє одна АЕС. Але все ж таки головні нарікання викликає той факт, що «залізні торговці» продають всім бажаючим спиртне, тютюн та порнографічні видання, незважаючи на вік покупця, хоча й існує офіційна заборона на продаж таких товарів тим, кому ще немає 20 років.

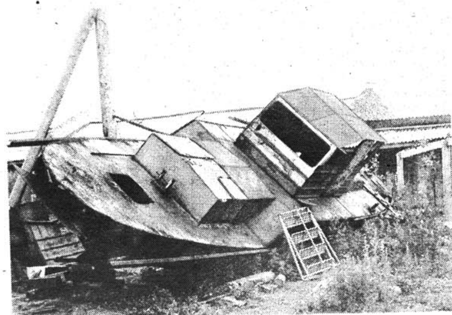
КРАЇНА НЕПОТРІБНИХ ПАРОПЛАВІВ

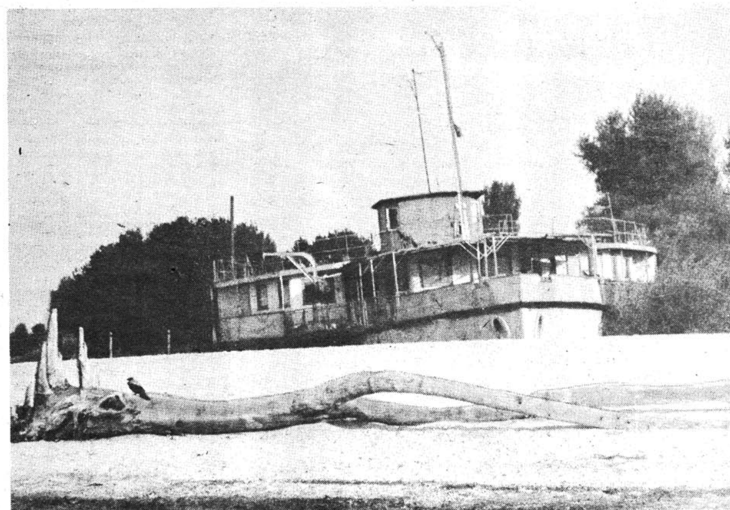
Мандруючи по колишньому Радянському Союзу, я не раз був свідком смерті старих пароплавів. Відслуживши свій вік, вони були назавжди покинуті своїми господарями. Тепер залізні монстри з обшарпаними щоглами та випотрошеним начинням нагадували декорації до фільмів-жахів Альфреда Хічкока. Заржавілі конструкції контрастували з природними барвами та плавними лініями берегів, різали погляд. Верхівки щогл уподобали морські мартини, а затоплені трюми — зграйки риб. Тихо і сумно на покинутих суднах, і від цього на душі таке відчуття, що в повітрі розчинено запах тліну.

Вітер грає розірваними тросами і канатами, свистить серед розбитих ілюмінаторів капітанської рубки, скрегоче обідраною жерстю об металевий корпус. Блукаючи з ліхтариком серед корабельного начиння, я не раз задавався питанням: «Невже ці сотні тонн металу нікому не потрібні?». Мабуть, це так. Мені ніколи не забути корабельний цвинтар на Командорському архіпелазі та в інших місцях. Ці фото зроблено на Дніпрі, Обі, в Західному Сибіру, на берегах Білого та Карського морів. Скрізь ставлення до ветеранів нашого славетного флоту однакове. Маю надію, що колись їх візьмуть на облік та продадуть з аукціону на Захід. А на виручені гроші куплять щось потрібне для людей. Але то лише мої мрії. А насправді — мартини, пісок та іржа «хазяйнують» на полишених пароплавах...

Андрій КОТЛЯРЧУК.
Фото автора.

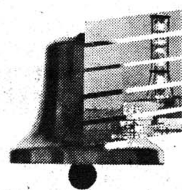

Хотілося б дізнатися якомога детальніше про забруднені радіацією землі на Уралі... Як живуть там люди тепер? Який стан їхнього здоров'я?

З повагою ваш постійний читач Дмитро АРТЕМЕНКО.

Кременчук Полтавської області.

ЗАЛОЖНИКИ

ПРАВДА про челябінську аварію 1957 року, коли на одному з місцевих сховищ ядерних відходів стався тепловий вибух, приховувалась би ще не один рік. Вона приховувалась навіть деякий час і після вибуху в Чорнобилі, який зірвав багаторічну завісу секретності з драматичних подій на Уралі. Радіоактивна хмара площею 23 тисячі квадратних кілометрів накрила тоді населені пункти Челябінської, Свердловської і Тюменської областей. Найзабрудненішими були Каслинський, Кунашанський та Аргаякшський райони Челябінської області. Внаслідок аварії постраждало 272 тисячі чоловік, а було евакуйовано тільки трохи більше 10 тисяч. Хто знав тоді про ту аварію, хто замовив хоча б слово про тих нещасних? Хіба в минулому радянський «відступник», учений і правоохоронець Жорес Медведєв, але його одинокого гласу було недостатньо, щоби правлячі верхи спустилися до нужд постраждалого населення. Більше того, обдреханому та переслідуваному вченому довелося залишити країну, а ті, хто постраждав, залякані й принижені, навіть між собою боялися говорити правду.

Уже потім з'ясувалося, що аварія 1957 року була не першою в ланцюзі ядерних екологічних катастроф, захованих за грифом секретності. Докопалися, що виробниче об'єднання «Маяк», яке займається видобуванням та переробкою уранової руди, систематично безконтрольно скидало радіоактивні відходи в гідрографічну систему Теча — Ісеть — Тобол — Іртиш — Об. За час їх діяльності було скинуто 2,75 мільйона кюрі загальної активності. Зовнішнього та внутрішнього опромінення зазнали 124 тисячі мешканців прибережних сіл. Обстеження населених пунктів виявило майже 28 тисяч чоловік, які одержали дози від 3,5 до 170 бер. У селі Метлін майже всі мешканці — 1,2 тисячі чоловік — одержали дозу до 170 бер кожний. Зареєстровано 935 випадків захворювань променевою хворобою.

У 1958 році було створено спеціальну дослідну науково-дослідницьку станцію Мінсередмашу СРСР (ДНДС) з метою розробки проблеми міграції радіонуклідів у різноманітні види сільськогосподарської продукції, а вже у 1961 році почалося освоєння земель санітарно охоронюваної зони із щільністю забруднення 26 кюрі на квадратний кілометр для обробки принципів їх введення в господарський обіг. Створено дев'ять спеціалізованих радгоспів (шість — у Челябінській і три у Свердловській областях), орієнтованих на виробництво м'яса, фуражного та насінневого зерна.

Аварія 1957 року нагадала про себе через десять років, коли спекотливим літом 1967-го почало мілішати озеро Карачай, яке сховало під товщею води понад 120 мільйонів кюрі загальної активності. З обмілілих берегів звіяно та по великій території розсіяно радіоактивний пісок сумарної активності понад 600 тисяч кюрі. Опромінення зазнали понад 42 тисячі чоловік.

Сьогодні в межиріччі Теча — Мишеляк зосереджено 200 сховищ твердих радіоактивних відходів. Рівень води в каскаді сховищ наближується до критичного і є велика ймовірність, що в найближчому майбутньому може статися стік радіоактивних речовин у систему Теча — Об.

Ось далеко не все, що донедавна приховувалося під грифом «цілком секретно», ось що приховували збанкрутілі відомства. Але, дивна річ, і в цьому винних не виявилося.

Довелося мені цього літа побувати в тих місцях. У семидесяти кілометрах від Свердловська серед вікових ялин стоїть селище Озерне — ровесник збагачувальної фабрики, яка іменувалася підприємством № 5. З 1949 по 1964 рік у заплаві річки Озерної видобувався пісок, який містить торій та уран. У процесі його переробки утворювалися радіоактивні відходи, які складувалися на околиці селища. У 1964 році остаточно переконавшись, що запаси торію та урану вичерпані, спеціалісти Мінсередмашу, наспіх прикривши метровим шаром землі злочинні сліди свого виробництва, поїхали розробляти нові поклади майбутнього палива ядерних ракет і атомних реакторів, а селище залишилося сам на сам зі своїми проблемами.

Не підозрюючи про біду, що насувається, мешканці селища Озерне використовували пісок з неохоронюваних відвалів для своїх потреб — будівництва будинків, ремонту тощо. Діти облюбували найближчий до ріки радіоактивний пагорб як місце для пляжних розваг. Працівники обласної та районної санепідемстанції знали про приховану загрозу, але, слухняні високим керівникам, мовчали. Медичне обстеження, проведене в селищі у 1988 році, констатувало, що в більшості дітей, особливо від одного до двох років, виявлено дуже тяжкі форми анемії, малокрів'я, ураження головного мозку. Очевидно, Озерне не випадково облаштувало власний інтернат для розумово відсталих дітей на 150 ліжко-місць. А відпочинок для цих дітей той же самий — пляж-могильник.

Дзвін ударив на сполох у радіоактивній зоні тільки тоді, коли на посаду голови сільської Ради прийшов Григорій Говорухін. За його клопотанням у селище Озерне прибули спеціалісти Зеленоградської експедиції, зробили контрольні заміри — й жахнулись: вони показали від 60 до 3000 мікрорентген на годину. Після того, у грудні минулого року, Свердловська обласна Рада народних депутатів приймає рішення про ліквідацію наслідків радіоактивного забруднення селища Озерне Ржевського району. У постанові було сказано, що до дезактивації селища треба приступити негайно і до 1992 року закінчити заплановані роботи. Визначили відповідальних за виконання кожного пункту постанови, загальний контроль поклали на штаб цивільної оборони області. Запросили спеціалістів, підрахували витрати. За попередніми розрахунками спеціалістів виробничого об'єднання «Спецатом», дислокованого в 30-кілометровій зоні Чорнобильської АЕС, для Свердловської облради вартість дезактиваційних робіт (якщо вони виконуватимуться цим спецвиробництвом) становитиме, без урахування зростання цін, 11 мільйонів карбованців. В облвиконкомі тільки почухали потилицю. Вирішили шукати партнера з меншими апетитами.

Вже й осінь підійшла... Шляхова техніка під частими дощами взялася іржею, бетонні стовпи, якими хотіли обгородити могильник, поступово перекочували на подвір'я місцевих жителів, діти, як і раніше, грають на радіоактивному піску, а дорослі потяглися у ліси — сезон збору ягід і грибів... Григорія Говорухіна у селищній Раді вже немає. Нема його і в селищі. Не повірив він, що можна тут хоча б щось змінити на краще, забрав сім'ю та й поїхав кудись.

Володимир САВРАН, спеціальний кореспондент газети «Вестник Чернобыля».

Свердловськ — Чорнобиль.

Фото автора.

ВОВКОСОБАКИ В ЗОНІ

Зустрівшись з єгером Лубенського лісництва Чорнобильського лісгоспу І. Чернюком, я попросив його розповісти про тих «особливих» хижаків, яких побоюються навіть досвідчені мисливці та озброєні міліціонери.

— Іване Олексійовичу, я не раз чув від ліквідаторів та самоселів про якихось незвичайних вовків, які не бояться людей і нападають на свійських тварин прямо на подвір'ях, де мешкають люди. Це правда чи знову чергова легенда про незвичайні аномалії у Чорнобильській зоні?

— На жаль, це правда. А пояснення таке: собаки, які після евакуації людей пішли в ліси, почали схрещуватися з вовками, і таким чином з'явилася нова порода. Ми називаємо цих тварин вовкособаками.

— А чим же вони відрізняються від звичайних вовків та собак?

— По-перше, вовкособаки не бояться людей. Якщо вовки ведуть потайний спосіб життя, уникають зустрічей з людиною і не заходять у населений пункт, то вовкособаки не дотримуються цих умовностей. По-друге, вони значно хитріші й небезпечніші за вовків і нападають як на людину, так і на домашніх чи диких тварин. Вовкособаки дуже великі і завжди насторожі. За хитрістю й підступністю ці хижаки набагато переважають вовків. Після евакуації людей у Прип'яті залишилося дуже багато породистих вівчарок — саме вони й стали здебільшого об'єктами та суб'єктами схрещування.

Убити вовкособаку дуже важко: він не боїться світла, прапорців, не йде на вабу, тобто на звуконаслідування тварині.

— А вам не вдавалося підстрілити хоча б одного вовкособаку?

— Вдалося. І не одного, а трьох. Повірте, я з лісу не виходжу більше 30 років, але ніколи й ніде не бачив хитрішого й небезпечнішого хижака.

— А як ведуть себе в природних умовах здичавілі коти?

— Ці тварини завдавали й раніше великої шкоди мисливським господарствам, а тепер їх стало значно більше. Здичавілі коти більші від свійських та обережніші. Вони розорюють гнізда, зненацька нападають на великих птахів — качок та гусей. Із задоволенням переслідують і невеликих тварин, наприклад, зайця.

— Перепрошую, але мені не дуже віриться, щоб кіт напав на зайця.

— Ого! Ще й як нападає! Незважаючи на те, що заєць буває в три-чотири рази більший за кота, але той загризає вухатого вмить.

Вів розмову Віталій РОМАНОВ, кореспондент газети «Вестник Чернобыля».

ТРЕБА ПРИДИВИТИСЬ ДО АВТОРА

Шановна редакціє газети «Голос України»!

Звернутися до вас мене змусила стаття О. Рибіної-Косової «Хапуни», надрукована у вашій газеті 1 червня 1991 року під рубрикою «Життя Рад». Відомо, що у вашій газеті працюють журналісти, що сповідують високі моральні принципи. Можливо, саме через це вони не могли й припустити, що мотиви автора цієї публікації аж надто далекі від турботи про поліпшення роботи нашої Ради і мають суто особистий характер.

Мені, безпартійному сільському вчителеві, жителі сіл Велика Солтанівка і Хлепча Васильківського району Київської області з 1987 року довіряли керівні посади, а у 1991 році обрали головою сільської Ради і виконкому. Які у такого керівника проблеми і що то за робота, добре відомо. А тут ще мої колеги після побажань успіхів у роботі попередили, що в селі Хлепча проживає «кореспондентша», О. Рибіна-Косова, яка бере «активну участь» у житті села.

З О. Рибіною-Косовою мені «пощастило» познайомитись, коли вона прийшла до сільради переоформляти документи на будинок, який належав на праві власності її родичці, на себе. Нормальне людське ставлення до неї з боку працівників сільради О. Рибіна-Косова оцінила настільки високо, що навіть пообіцяла, скориставшись своїм статусом позаштатного кореспондента газети «Труд»,

Повертаючись до надрукованого

«вибити» для села автобусний маршрут, провести газ, заасфальтувати дороги тощо. Але тут, як на гріх, стався у О. Рибіної-Косової з її ж ініціативи «територіальний конфлікт» з її сусідом професором Б. Глухеньким, в якому я як голова сільради, виходячи з положень закону і здорового глузду, став на захист останнього. Тут уже Рибіна-Косова розгнівалась і привселюдно заявила мені у сільраді: «Я не успокоюсь, пока вы будете работать председателем».

Саме це і є головним мотивом і цієї, і деяких інших публікацій О. Рибіної-Косової, присвячених нібито роботі Великосолтанівської сільради. Її допис до «Голосу України» було нещодавно обговорено на сесії сільради.

Депутати зі справедливим обуренням сприйняли всю її «писанину», але зовсім не через те, що в нашій роботі немає недоліків. Свої недоліки ми самі знаємо краще за авторку. Але в її дописі обурює те, що по-перше, «борець за справедливість» О. Рибіна-Косова ніде і словом не згадує про те, що сама вона має садибу на території Великосолтанівської сільради і про свою, можна сказати, кревну зацікавленість у зведенні рахунків із сусідом та з головою сільради, через що вона всіляко намагається втоптати їх у багнюку. Схоже, О. Рибіна-Косова, ніколи й не чула про журналістську етику. По-друге, вона як «дачниця» є дуже далекою від наших повсякденних сільських проблем, але в її дописі буденні факти нашого життя і роботи, серед яких, хочу підкреслити, є контакти і з райвиконкомом, і з районною міліцією, і з прокуратурою тощо, набувають якихось потворних розмірів, а іноді постають як величезна загроза правопорядку на нашій дуже невеличкій частині земної кулі. Тенденційно використовуючи факти дня вчорашнього, коли сільрада не могла і пальцем поворухнути без «височайшего соизволения», О. Рибіна-Косова намагається спроектувати їх у день сьогоднішній, коли згідно з новим Кодексом про землю України саме сільрада розпоряджається землями, які підпадають під її юрисдикцію, і для цього не треба питати дозволу навіть у позаштатних кореспондентів.

Узагалі ж тим редакціям, які надають свої газетні площі О. Рибіній-Косовій, варто було б придивитися до неї пильніше. Адже її поведінка і, можна сказати, сам спосіб її життя зовсім не є бездоганними. Ще в липні 1988 року десять її сусідів із села Хлепча звернулися до сільради із заявою «закликати цю Рибіну до порядку, щоб закони, за якими ми живемо, були й для неї законами, а ще краще нехай вона їде туди, звідки приїхала. І взагалі, треба на сході розглянути питання про можливість проживання Рибіної-Косової у нашому селі». За що ж так не люблять кореспондентку сільчани? А за те, що гаража свого під час будівництва дороги не перенесла, хоча гроші за це одержала, що ужитись не може із сусідами, які тікають від неї світ за очі. То чужий двір займе, то вимагає, щоб сусід льох зніс, то гній на територію сусідів перекидає, то вимагає, щоб хату сільчанка продала тому, кому вона вкаже, інакше — до суду, то намагається спаплюжити всіх навкруги, то заявляє: «Я вас всех имела в виду, будет так, как я хочу».

Готуючи свої «аналізи» нібито про життя сільради, О. Рибіна-Косова звертається за консультаціями тільки до своїх досить численних родичів та знайомих, які не без її допомоги прилаштувались у селі. Але, готуючи свій допис, жодного разу не зустрілася ні з головою, ні з депутатами сільради. Розібралася б і, можливо, не потрапили б до її писанини перекручені факти. З другого боку, О. Рибіна-Косова систематично ігнорує запрошення прийти на засідання сільради, де мають розглядатися питання про її стосунки з сусідами, уникає відкритої і принципової розмови.

От і постає питання, чи має право такий позаштатний кореспондент, як О. Рибіна-Косова, взагалі бути причетною до журналістики?

Петро ДІДЕНКО,
голова Великосолтанівської сільради.
Васильківський район Київської області.

...АЛЕ Ж ПОТРІБНО ДБАТИ Й ПРО ЛЮДЕЙ

Замість коментаря

Лист голови Великосолтанівської сільради П. Діденка — у нашій газеті вже друга публікація-відгук на червневий матеріал позаштатного кореспондента «Труда» О. Рибіної-Косової про зловживання місцевої влади під час забудови дач в селах Хлепча та Велика Солтанівка Васильківського району Київської області. Першим був лист «А хто «судья»?» професора Б. Глухенького («ГУ» за 11.06. 1991 року), в якому автор так само, як П. Діденко, причину виступу О. Рибіної-Косової зводив до особистого конфлікту між ним, головою сільради і кореспонденткою.

А далі були мої візити до Хлепчі і Великої Солтанівки, до Василькова, до місцевого міськвиконкому і прокуратури, на висновки якої посилається О. Рибіна-Косова.

Першим, що мені вдалося з'ясувати, було те, що ніяких фактичних помилок у статті «Хапуни» немає. Окрім однієї. Як повідомив дільничний, старший лейтенант міліції М. Косяк, професор Б. Глухенький дійсно не писав ніяких заяв щодо розшуків украдених у нього порожніх пляшок. Він просто звернувся до міліції, щоб попередити про можливі злісні порушення з боку молоді в дачних будинках. М. Косяк узяв це до відома і трохи «пошерстив» підлітків, які перебувають у нього «під ковпаком». Усе інше відповідає дійсності.

І конфлікт професора Б. Глухенького із сусідкою (справді із самою О. Рибіною-Косовою, про що вона, на мій погляд, зовсім неетично замовчала у статті), який ми з багатьох причин висвітлювати не будемо, бо це справа сільської Ради і правоохоронних органів. (Як і особистий конфлікт О. Рибіної-Косової з П. Діденком. То їхня, а не газетна справа). І не зовсім законні дії з боку голови Великосолтанівської сільради П. Діденка під час продажу будинків дачникам. Прокуратура встановила розбазарювання колгоспного земельного фонду, продаж земельних ділянок під виглядом порожніх будинків, яких ніколи не існувало, оформлення документів купівлі-продажу особисто на П. Діденка, що є перевищенням службових повноважень і зумовлене певною особистою зацікавленістю голови сільради, невиконання угод між сільрадою і дачниками на вирощування сільгосппродукції (за 1987—1990 роки — 60 договорів, і жоден не виконується). Усе це зафіксовано в поданні Васильківської прокуратури від 15.10.1990 року та в її інформації від 25.04. 1991 року. Є й висновок прокуратури щодо П. Діденка: «Злісний порушник законів не має морального права очолювати орган Радянської влади».

Справедливі зауваження на адресу керівництва Васильківської міськради та міськвиконкому. Принаймні у розмові зі мною голова міськвиконкому В. Попович виявив необізнаність у справах і конфліктах у селах Хлепча та Велика Солтанівка. Не було в міськвиконкомі й інформації про селянські сходи, на яких жителі названих сіл протестували проти безконтрольної дачної забудови. Не було цих документів і в Великосолтанівській сільраді, хоча після виступів жителів приймалися важливі для них рішення. Зокрема, після сходу 6 липня 1991 року сільська влада відмовилася забудовувати під дачі луг і визнала, що діяла неправильно, коли під час забудови дач не радилася із жителями. Одне слово, селяни знову залишилися обійденими в своїх інтересах, а сумнівні з точки зору законності й моралі оборудки здійснювалися за їхніми спинами.

Було встановлено й те, що всупереч інформації прокуратури П. Діденко, якого сільчани знову обрали головою сільради, пройшов переатестацію на право займати керівну посаду.

Але найбільше вразили мою уяву справді «кам'яні острови» дачних селищ-товариств «Лісова галявина» (село Хлепча), «Медик-1» та «Україна» (село Велика Солтанівка). І навіть не своїми розмірами та масштабами і швидкістю будівництва, що вже дивно за умов нашого загального дефіциту, а безцеремонністю, з якою вони увірвалися в селянське життя. Це справді наочне уособлення контрасту між хатами і палацами: на фоні звичайних ошатних сільських будиночків — дво-, триповерхові гіганти із різнокольорової цегли, обнесені, наприклад, у Хлепчі парканом, який перекрив селянам прохід до лісу, до електричок. Правда й про дорогу, якою йдуть до «новобудов» вантажні автомобілі, які так трясуть землю, що селянські хати буквально вгрузають у грунт. Я зайшов у деякі домівки (Г. Бунтіна, Л. Колісниченко та інших). Вони вкриті широченними тріщинами, які вже ніяк не можна відремонтувати. А будинок М. Турчин, багатодітної матері-одиночки (с. Хлепча), взагалі в аварійному стані, і тих 4 тисячі цеглин, які їй виділили в сільраді, на ремонт не вистачить. І хоча після протестів сільчан на дорозі через Хлепчу встановлено знаки про обмеження ваги вантажів та швидкості, вони залишилися чистою декорацією...

Говорив я і з П. Діденком, і мені багато що стало зрозумілим. Не беруся давати оцінку йому як керівнику сільради, але стверджую: становище, в якому опинилися села Хлепча та Велика Солтанівка — це дзеркальне відображення нашого державного ставлення до проблем села, коли від нього вимагають усе, а не дають або нічого або такий мізер, що стає і боляче, і смішно. Ось тільки деякі цифри, повідомлені П. Діденком. Бюджет Великосолтанівської сільради на 1991 рік: видаткова частина — 81 тисяча карбованців, прибуткова — усього 40 тисяч, дефіцит — 41 тисяча. Цегли на різні госппотреби у 1990 році виділили 10 тисяч штук, у 1991 році — 25 тисяч. І це — на два села, в яких 500 будинків. Попередня вартість дороги через Хлепчу, про яку так багато розмов, понад 294 тисячі карбованців, і той проект, який є в сільраді з терміном виконання 1.01. 1992 року, стане реальністю тільки в тому разі, коли ці гроші видасть Васильківська міськрада чи міськвиконком. А про дачі-«палаццо» П. Діденко сказав відверто: «Не було б дач, не було б і цього проекту...». Як, стверджую, не було б і багато іншого. Наприклад, плани газифікації «своїх» сіл П. Діденко теж пов'язує із високим становищем господарів тих дач, адже ж не будуть вони для себе вугілля чи дрова завозити, а отже, щось «перепаде» і селу...

Ось так. Нема лиха без добра, і можна тільки ще раз «метати громи» слів про те, в якому ж жалюгідному стані наші годувальники, якщо не від них залежать сановні «дяді» і «тьоті» з високих кабінетів, а вони, хто днює і ночує на землі, змушені чекати крихт зі столу «сильних світу цього». І хочеш не хочеш, а підеш на сумнівні «викрутаси» із законом, на руйнування природного ландшафту, на ігнорування думки односельців...

Ось про це треба писати було в своїх дописах до «Голосу України» і О. Рибіній-Косовій, і самому П. Діденку, а не «розбори» вчиняти, хто кому і що сказав. Це, повторюю, абсурд абсурдів, коли хліба хочуть всі, а знати про те, як його вирощують і як живуть ті, хто це робить, не бажає ніхто.

Не знаю також, що буде з П. Діденком після подання прокуратури, не виправдовую жодних його дій, до яких має претензії закон. Але навіть якщо його переоберуть, то чи буде краще його наступникові, коли не зміниться система? До кого це запитання, я теж не знаю. але — переконаний: система, яка змушує керівника не нормально працювати, а «крутитися» й викручуватися, не має нічого спільного ні з правовою державою, ні з демократією, яких ми так прагнемо. Ще хочеться, щоб хоч те, що запланували у Великосолтанівській сільраді, здійснилося. Навіть з допомогою дачників: усе ж таки тих, кому від цього стане краще, буде більше. І я пишу це не тому, що 29.06. 1990 року Великосолтанівська сільрада рекомендувала П. Діденку звернутися до суду за друкування статті «Хапуни»...

Володимир СКАЧКО,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

УКРАЇНА ЄДИНА, НЕПОДІЛ

НА МЕЖІ

РОЗПОВІДЬ ПРО САВУР-МОГИЛУ

У ЧАС політичних катаклізмів і сепаратистських настроїв, які інколи переходять у дії, ми по-новому осмислюємо нашу древню історію, звертаючись до призабутих джерел і народної пам'яті. В них ми шукаємо переконливих доказів того, що живемо на своїй землі, кожен кілометр якої зрошений кров'ю і потом нашого народу. Сьогодні ми звернемо погляд на східні межі республіки, де ще в далекому Середньовіччі точилися запеклі битви наших пращурів за свободу і рідну землю.

У БАГАТЬОХ усних народних творах оспівується як місце героїчних битв помітне узвишшя на східних межах України, недалеко від міста Сніжного — Савур-могила. В «Українському радянському енциклопедичному словнику» про неї згадується: «Савур-могила — висота в південно-східній частині Донецької області, за 12 кілометрів від міста Сніжного...» Чим же уславилась ця східна окраїна нашої республіки?

Ще у «Слові о полку Ігоревім» руські воїни, прямуючи через Половецький степ до Дону, вигукували з жалем:

О руська земле,
Уже ти за могилою!

Хто знає тепер, чи не Савур-могила була тоді останньою межею рідного краю, перед тим, як воїнам шоломом пити воду з Дону»?

Більш переконливо на це питання відповідає усна народна творчість, у думах і піснях якої часто оспівується край українських земель — Савур-могила.

Варто нагадати, що в XV—XVIII століттях цю місцевість перетинали кілька шляхів: через Савур-могилу тікали українські полонені з Азова на Україну, тут стояли сторожові пости Запорізького війська, повз могилу часто проходили чумацькі валки з України на Дін.

Тож невипадково в народній думі про втечу трьох братів з Азова Савур-могила згадується у зв'язку з загибеллю біля неї втікачів з турецького полону:

І для втікачів з азовського полону було найголовнішим дістатися Савур-могили. Якщо цей відчайдушний захід вдавався, це значило: найнебезпечніша частина шляху вже позаду, значить, добрався втікач до рідної землі, до своїх людей. Савур-могила була для втікачів-невільників символом свободи.

Про те, що Савур-могила була краєм українських земель, свідчить і пісня про славного козака Морозенка, і його загибель від рук ворогів, які придумали йому страшну кару: вони вийняли у нього живого серце і

Поставили Морозенка
На Савур-могилу:
«Дивись тепер, Морозенку,
Та на свою Україну».

Аналогічний сюжет розгортається і в пісні про козака Супруна, який просить ворогів вивести його на Савур-могилу, щоб він востаннє «подивився на свою рідну Україну».

Та з цією місцевістю народна пам'ять пов'язує не тільки смуток загибелі своїх синів. У пісні «Де Савур-могила, широка долина» прославляється головний захисник рідної землі Запорозьке військо, яке не раз тут воювало:

Де Савур-могила,
широка долина,
сизий орел пролітає,
Славне військо,
славне Запорізьке
у поход виступає.
Де Савур-могила,
широка долина,
сизий орел пролітає.
Славне військо,
славне Запорізьке,
а як мак процвітає.

Уславлюючи неприступний для ворога край рідної землі, народ виторив і кілька легенд про походження самої назви цієї місцевості. Ось одна з них. У відкритому степу, на передовій лінії знаходився козацький сторожовий пост. Як тільки тут помічали хмару степової куряви, яку здіймали коні нападників, козаки подавали сигнал наступному сторожовому посту: вони запалювали смоляні бочки на вежі. Так за ланцюжком звістка про напад чужинців долинала до Запорозької Січі, звідки на зустріч ворогові виступало військо.

Одного разу охорона поста вступила у нерівний бій з татарами. Довго козакам після дощу не вдавалось запалити вогнище. Оборонці на чолі з Савою (татари називали його Савуром) героїчно бились з ворогом, поки не побачили вогнище, запалене сусіднім постом, де верховодив козак Харциз. Захисники рідної землі загинули, виконавши свій обов'язок перед Батьківщиною. Запорожці, прийшовши сюди, прогнали ворога, поховали товаришів за козацьким звичаєм: насипали на їхній могилі курган, назвавши його ім'ям Сави-Савура.

Та оспівування славної Савур-могили не обмежується творами фольклору. Як відомо, усна народна творчість дала могутній поштовх для розвитку української професіональної літератури. Тож не дивно, що до образу могили на межі українських земель стали звертатись українські поети і письменники. Так, поет-романтик, автор слів славнозвісної пісні «Дивлюсь я на небо» М. Петренко переповів у поетичній віршовій формі історію походу українських козаків «У те поле безконечне, де Савур-могила». М. Чернявський у вірші «Савур-могила» відтворює у поетичній формі легенду про походження назви цієї місцевості. Сучасний український поет Яр Славутич у вірші «Хмельницький» визначає словами великого гетьмана межі України:

Щоб від Карпат аж
по Савур-могилу
Державна воля
владно процвітала.

До наших днів висота на краю українських земель залишається символом Батьківщини. Історія піднесла Савур-могилу до вершин народної любові і слави. В 1936 році уряд України оголосив її пам'ятником старовини і героїчного українського епосу, а територію висоти взято під захист закону. Сніжнянській районній Раді (тепер міська Рада) видано охоронну грамоту. В роки Великої Вітчизняної війни героїчна слава Савур-могили примножилась відважною боротьбою радянських воїнів з німецько-фашистськими загарбниками за висоту 277,9 — так позначалася вона на оперативних картах і в бойових донесеннях.

Тож будемо пам'ятати про витоки нашої духовності, яка зароджувалась ще в сиву давнину на донецьких степових розгонах у боротьбі нашого народу з поневолювачами. А це сьогодні вкрай потрібно, бо, прикриваючись ім'ям інтернаціоналіста, дехто прагне перекроїти історичні межі України і посіяти розбрат у нашому краї.

Вадим ОЛЕФІРЕНКО.

На знімках: проект пам'ятника українському козаку оборонцеві рідної землі на Савур-могилі. Автор проекту — донецький скульптор Павло Гевеке; вигляд Савур-могили в XVI—XVIII століттях. Малюнки М. Капусти та Г. Доменка.

У Бельгії існує невелика за чисельн... ка тисяч — українська діаспора. До р... охоче використовують на своє означення... називають себе переважно «громадою».

Нещодавно Бельгію на запрошення ... зидента Соціально-Християнської парт... ція Української Християнсько-демокр... родно, що, крім ознайомлення із струк... партії та системою бельгійської демокр... зустрічі з українською громадою. Наш ... сив Володимира Чемериса, голову Київс... ного з членів делегації поділитися свої... поїздки.

— Володимире, очевидно, українська громада в Бельгії сформувалася не зразу.

— Безумовно, у Бельгії, як і в інших країнах, діаспора з'явилася внаслідок тих подій, що вирували на Україні. Як на мене, то зазначив би дві хвилі українскої еміграції в цю країну. Перша— це коли наші співвітчизники виїжджали з рідних місць у 20-х роках, одразу по придушенні української національно-визвольної революції. Друга хвиля еміграції докотилася до Бельгії по закінченні другої світової війни і пов'язана вона з початком репресій щодо людей, які потрапили у німецький полон або були примусово вивезені фашистами на роботу.

І ПО Д... БРАТ...

— Українці, що живуть в цій країні, вважають себе бельгійськими громадянами?

— У тому-то й справа, що, маючи всі права й можливості прийняти бельгійське громадянство, переважна більшість українців залишають за собою статус політичних біженців. Це додає їм деяких незручностей, зокрема, при виїзді за кордон вони, на відміну від бельгійських громадян, мусять отримувати візу (хоча там це не така незграбна й довга процедура, як у нас) та дещо інше. Попри це українці ладні миритися з певними обмеженнями, аби не позбуватися підкресленого становища вигнанців з України.

— Чи не здається тобі, що в такий спосіб українці протиставляють себе чужому оточенню?

— Ні. Нашому народові ніколи не було властиве почуття національної зверхності. Інша річ, що наші колишні співвітчизники намагаються в іншомовному оточенні зберегти свою мову, культуру. Я маю на увазі не тільки побутову культуру (до речі, мене вразило, що в кожній українській родині є портрет Шевченка), а й музичну, обрядову. Українці не протиставляють себе комусь чи чомусь, а зберігають себе як осередок нації.

— Яким же чином українці за кордоном залишилися українцями, коли тут, вдома, люди нерідко зрікаються рідної мови?

— Один з наших тамтешніх друзів Зенон Коваль, ук-

раїнець, ... в Бельгі... ну мо... бо «на... а потім ... лише од... чить пр... ставлять... ції.

А що... мади, т... надзвича... на пості... з одним... живе ч... ни мають... зборів. ...

Франко... денних) ... для Сп... лоді. Ту... лоді ук... Бельгії, ... на зимо...

Украї... тичні о... значено... гії орга... що. Та ... Українс... мітет, го... Коваль ... структ... цям ... носини ...

— Ч... ми пита... на рідну...

— Я ... ні відпо... ня реал... лежну ... для ци... чуття ... Україні ... тимуть, ... ці, при... щині б... працюю... з них ... сім не ... і там б... вирішен... вернен... ти істо... віше іл... ження. ... гом ста... якого я... кінченн... другом ... ницьки... зі діял... яких м... служит... шельни... фах жу... чи, що ... вплива... Західно... на Укра... в досит... «Юроп... ребуває... ряджен... наполе... зета ві... публіці...

...А ЄДИНА, НЕПОДІЛЬНА

...захід вда-
...кло, найнебез-
...а шляху вже
...а добрався зті-
...емлі, до своїх
...була для
...ків символом

...Савур-могилі
...раїнських зе-
...пісня про
...Морозенка, і
...рук ворогів,
...ому страшну
...няли у нього

...розенка
...лу:
...Морозенку,
...раїну».
...южет розгор-
...про козака
...росить воро-
...на Савур-мо-
...останнє «поди-
...рідну Україну».
...цевістю народ-
...язує не тільки
...своїх синів. У
...могила, широ-
...прославляється
...рідної зем-
...ійсько, яке не

...ла,
...рока долина,
...ре, пролітає,
...Запорізьке
...од виступає.
...ла,
...рока долина,
...ре, пролітає.
...Запорізьке,
...ак, процвітає.
...неприступний
...рідної землі
...і кілька ле-
...дження самої
...ості. Ось од-
...критому степу,
...знаходився
...ожовий пост.
...омічали хмару
...яку здіймали
...козаки пода-
...тупному сто-
...вони запало-
...огні на вежі.
...ком звістка про
...долинала до
...Січі, звідки на
...виступало

...охорона поста
...ний бій з та-
...козакам після
...запалити
...онці на чолі з
...називали його
...бились з
...побачили
...сусідній
...риходив козак
...рідної зем-
...навши свій
...Батьківщи-

ною. Запорожці, прийшовши сюди, прогнали ворога, поховали товаришів за козацьким звичаєм: насипали на їхній могилі курган, назвавши його ім'ям Сави-Савура.

Та оспівування славної Савур-могили не обмежується творами фольклору. Як відомо, усна народна творчість дала могутній поштовх для розвитку української професіональної літератури. Тож не дивно, що до образу могили на межі українських земель стали звертатись українські поети і письменники. Так, поет-романтик, автор слів славнозвісної пісні «Дивлюсь я на небо» М. Петренко переповів у поетичній віршовій формі історію походу українських козаків «У те поле безконечне, де Савур-могила». М. Чернявський у вірші «Савур-могила» відтворює у поетичній формі легенду про походження назви цієї місцевості. Сучасний український поет Яр Славутич у вірші «Хмельницький» визначає словами великого гетьмана межі України:

Щоб від Карпат аж
по Савур-могилу
Державна воля
владно процвітала.

До наших днів висота на краю українських земель залишається символом Батьківщини. Історія піднесла Савур-могилу до вершин народної любові і слави. В 1936 році уряд України оголосив її пам'ятником старовини і героїчного українського епосу, а територію висоти взято під захист закону. Сніжнянській районній Раді (тепер міська Рада) видано охоронну грамоту. В роки Великої Вітчизняної війни героїчна слава Савур-могили примножилась відважною боротьбою радянських воїнів з німецько-фашистськими загарбниками за висоту 277,9 — так позначалася вона на оперативних картах і в бойових донесеннях.

Тож будемо пам'ятати про витоки нашої духовності, яка зароджувалась ще в сиву давнину на донецьких степових розгонах у боротьбі нашого народу з поневолювачами. А це сьогодні вкрай потрібно, бо, прикриваючись ім'ям інтернаціоналіста, дехто прагне перекроїти історичні межі України і посіяти розбрат у нашому краї.

Вадим ОЛЕФІРЕНКО.

На знімках: проект пам'ятника українському козаку — оборонцеві рідної землі на Савур-могилі. Автор проекту — донецький скульптор Павло Гевеке; вигляд Савур-могили в XVI—XVIII століттях. Малюнки М. Капусти та Г. Доменка.

І ПО ДУХУ БРАТТЯ

У Бельгії існує невелика за чисельністю — всього кілька тисяч — українська діаспора. До речі, українці там неохоче використовують на своє означення слово «діаспора», а називають себе переважно «громадою».

Нещодавно Бельгію на запрошення Жерара Депрі, президента Соціально-Християнської партії, відвідала делегація Української Християнсько-демократичної партії. Природно, що, крім ознайомлення із структурою бельгійської партії та системою бельгійської демократії, делегація мала зустрічі з українською громадою. Наш кореспондент попросив Володимира Чемериса, голову Київської філії УХДП, одного з членів делегації поділитися своїми враженнями від поїздки.

— Володимире, очевидно, українська громада в Бельгії сформувалася не зразу.

— Безумовно, у Бельгії, як і в інших країнах, діаспора з'явилася внаслідок тих подій, що вирували на Україні. Як на мене, то зазначив би дві хвилі української еміграції в цю країну. Перша — це коли наші співвітчизники виїжджали з рідних місць у 20-х роках, одразу по придушенні української національно-визвольної революції. Друга хвиля еміграції докотилася до Бельгії по закінченні другої світової війни і пов'язана вона з початком репресій щодо людей, які потрапили у німецький полон або були примусово вивезені фашистами на роботу.

— Українці, що живуть в цій країні, вважають себе бельгійськими громадянами?

— У тому-то й справа, що, маючи всі права й можливості прийняти бельгійське громадянство, переважна більшість українців залишають за собою статус політичних біженців. Це додає їм деяких незручностей, зокрема, при виїзді за кордон вони, на відміну від бельгійських громадян, мусять отримувати візу (хоча там це не така незграбна й довга процедура, як у нас) та дещо інше. Попри це українці ладні миритися з певними обмеженнями, аби не позбуватися підкресленого становища вигнанців з України.

— Чи не здається тобі, що в такий спосіб українці протиставляють себе чужому оточенню?

— Ні. Нашому народові ніколи не було властиве почуття національної зверхності. Інша річ, що наші колишні співвітчизники намагаються в іншомовному оточенні зберегти свою мову, культуру. Я маю на увазі не тільки побутову культуру (до речі, мене вразило, що в кожній українській родині є портрет Шевченка), а й музичну, обрядову. Українці не протиставляють себе комусь чи чомусь, а зберігають себе як осередок нації.

— Яким же чином українці за кордоном залишилися українцями, коли тут, вдома, люди нерідко зрікаються рідної мови?

— Один з наших тамтешніх друзів Зенон Коваль, українець, який народився вже в Бельгії сказав, що за рідну мо[...]зважає у[...]нську, бо «на[...]ше я —[...]інець, а потім — бельгієць». Це лише один штрих, який свідчить про те, як дбайливо ставляться до мови в еміграції.

А щодо української громади, то тримається вона на надзвичайній згуртованості, на постійних контактах один з одним. У місті Льєжі, де живе чимало українців, вони мають свій будинок для зборів. Є в українців табір у Франкополі (це місто в Арденнах), який призначений для Спілки української молоді. Туди з'їжджаються молоді українці не тільки з Бельгії, а й з усієї Європи на зимові та літні вакації.

Українці мають свої політичні організації, крім зазначеного СУМу, є в Бельгії організація українок тощо. Та всі вони об'єднані в Український допомоговий комітет, головою якого є Омелян Коваль. Можливо, така структ[...] [...]країнцям підтримувати тісні відносини між собою.

— Чи не постає перед ними питання про повернення на рідну землю?

— Я питав про це, й мені відповідали, що повернення реальне тільки у незалежну Україну. До того ж для цих людей важливе відчуття власної необхідності Україні. Якщо вони вважатимуть, що тут, у республіці, приноситимуть Батьківщині більше користі, ніж працюючи в Бельгії, чимало з них повернулося б. І зовсім не рівень добробуту тут і там буде визначним при вирішенні питання про повернення. Я міг би розповісти історію, яка щонайяскравіше ілюструє це моє враження. У Бельгії нашим другом став Зенон Коваль, про якого я вже згадував. По закінченні школи він із своїм другом Аскольдом Крушельницьким визначили дві галузі діяльності, працюючи в яких могли б найкраще прислужитися Україні. Крушельницький обрав собі за фах журналістику, вважаючи, що таким чином зможе впливати на інформованість Західної Європи щодо подій на Україні. Тепер він працює в досить знаній в нас газеті «Юропіен» і на цей час перебуває в тримісячному відрядженні на Україні. Аскольд наполегливо прагне, щоб газета відкрила у нашій республіці корпункт.

А Зенон Коваль студіював зовнішню політику і нині обіймає посаду завідувача відділом Східної Європи у Міністерстві міжнародних зносин франкомовної спільності Бельгії. Завдячуючи своєму становищу, Зенон постійно інформує офіційні кола Бельгії про Україну (бо нерідко вона ототожнюється з Росією). Я вважаю, що не можна перебільшити роль людини, яка працює в центрі Європи і постійно спрямовує свої знання, уміння, зрештою, своє становище для міжнародного визнання України.

— Володимире, ви підкреслюєте роль українців в інформуванні офіційних осіб і бельгійського народу про існування та прагнення України. А наскільки вони обізнані з перебігом сьогоденних проблем України? З яких джерел отримують інформацію?

— Знаєш, бельгійські українці напрочуд добре інформовані про наші проблеми. Вони використовують для цього зустрічі з людьми, які дедалі частіше приїжджають до Бельгії з України. Вони постійно слухають україномовну передачу радіо «Свобода».

— А «Радіо Київ»?

— На жаль, ті люди, яких я питав, не знають такої передачі, певно хтось інший і слухає її. Українці передплачують газети і до деяких дуже критично ставляться. Вони давно живуть у більшій внутрішній свободі, ніж ми, може, тому їм не складно відрізнити замасковану під правду брехню.

Загалом треба сказати, що громада не тільки добре знає про те, чим живе Україна, але й прагне допомогти нам хоч чим-небудь. Так, під час перебування у місті Льєжі ми разом із представниками української діаспори зустрічалися із членами Льєжського відділення Соціально-Християнської партії Бельгії, які посідають високі пости в муніципалітеті. Було домовлено, що льєжська влада посприяє намірові української громади організувати приїзд та лікування дітей з України, що постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи.

— Володимире, чи не долинув до діаспори відгомін міжконфесійної боротьби, яка точиться у нас?

— Українську громаду становлять в основному греко-католики й православні, при чому останніх значно менше. Наші співрозмовники були шоковані, коли ми розповіли, що на Україні суперечки між віруючими іноколи закінчуються бійками. В Бельгії, якщо й виникають якісь тертя між церковними конфесіями, то владнують їх вони дипломатичним шляхом. А взагалі від непорозумінь убезпечує взаємодопомога. Так, греко-католики, маючи більш міцну матеріальну базу, допомогли збудувати православну церкву.

— Яке найяскравіше враження від знайомства із бельгійськими українцями?

— Я бачив там дуже багато українців з високою національною свідомістю. Це вражало тим більше, що на Україні зустрічаю українців, яким байдужа доля нашої «зрадженої Вітчизни».

Бесіду вів Володимир РУБЧАК.

НАЦІОНАЛЬ... ДЛЯ НОВОЇ ...

Доба перетворення унітарного СРСР у ...залежних держав, утворених на уламках «...фана», цілком природно викликає питання ...безпеку для нових державних демократич... України це питання з галузі гіпотетичної п...ну практичної політики.

Національна безпека в її комплексному вигляді для новостворюваних незалежних держав — проблема нова й досить складна. Власне, національна безпека — це безпека від втручання зовнішніх сил. В цьому розумінні традиційно основними елементами безпеки вважалися: зміцнення національних збройних сил, створення військових союзів, колективної безпеки. Відомі американські політологи Г. Моргентау, М. Каплан, К. Райт вважають, що передусім держави мають прагнути до безпеки від війни.

Відправною точкою розгляду питання про те, яка безпека нам потрібна, має бути уявлення про характер, масштаби і реальність «зовнішньої загрози». Хто нас сьогодні загрожує?

Північний сусід Росія? Ні. В усякому разі поки що витримуються умови підписаного в 1990 році договору між Україною й РРФСР про територіальну цілісність обох держав. А комюніке, підписане віце-президентом Росії О. Руцьким і Головою Верховної Ради України Л. Кравчуком у серпні цього року в Києві, передбачає створення системи колективної безпеки на паритетних засадах. Таким чином, створюється правова основа для добросусідства й співробітництва двох держав у тому числі і в галузі військово-політичних відносин. Країни НАТО і колишньої соціалістичної співдружності, якщо дотримуватися здорового глузду й не відриватися від міжнародно-політичних реалій, також не можуть роз-

глядатися я...
сори.

Розробля...
ціональної ...
передбачит...
ватиму У...
сили. Відом...
політолог ...
вив колись...
перший по...
ціональна с...
ворогом на...
ки». Справ...
лючно війс...
національн...
хильно приз...
ня життєво...
ня, підрив...
жави. Якщ...
клад, про ...
СРСР, то ...
катастрофі...

В цілому...
показав, щ...
з відносно...
вагою війс...
шим обсяг...
жень та р...
чергу — ц...
чина, а та...
стріальні» ...
пур, Мала...
рея, Таїла...
прагнули ...
зброєю, а ...
міку на вир...
споживчої ...
кові пріори...
вилися вре...
тивнішими...
політиків і...
усього сві...
безпечення...
пеки своїх...
ням перед...
економічно...

Отже, на...
не може б...
до захисту...
розі її існ...
нішніх сил...
тя, як «ву...

«ПОВАЛЬНО... СУВЕРЕНИТЕТО...

Хоч як не крути, а суверенітет — небезпечна штука. Дай в руки віжки нам, провінціалам, такого накоїмо, таке утнемо — ну «по живому режуть!». Спасибі, хоч центральний канал телебачення та всесоюзна преса повсякчас напоумляє затятих провінціалів. Інакше все шкереберть, прахом-карабахом обернеться.

От піде, скажімо, після трудового дня улюбленець тамбовського регіону Ваня. Піде, як завжди — веселий, «під камаринську», з гармошкою наперевіс. І випадково оступиться: ну занесе його всього на півступні, на якихось 15 сантиметрів у глиб чужинської території. А тут з-під куща кровожерливий сепаратист бац його довбнею — і немає Вані. Вдоволений страж тільки чубом-оселедцем майне в бузині.

Не доведи, Господи, знічев'я комусь глибоко інтернаціональне слово «водка» не заміняти на сепаратистське «горілка», банда з Легіону насильницької українізації живцем закопає того тут же, на місці. Де вже там працювати, коли в кожного на вустах, немов молитва, та злощасна «горілка».

Словом, ...
одні сльоз...
ме сувере...
Ось і М...
в корес...
сплав» и ...
льтура» з...
го року) п...
дне вивез...

Репліка

колишньог...
тема, потр...
ся в ній р...
Але переш...
вирішенно...
журналістк...
но, в сувер...

«А к че...
привело на...
чение су...
СССР рас...
ство с пол...
стран, Цен...
ловного ...
оперативн...
бы по лин...
вает практ...
том, чтобы...
ные след...
сокровищ, ...
Сарьяна, ...
газетных ...

А Зенон Коваль студіював зовнішню політику і нині обіймає посаду завідувача відділом Східної Європи у Міністерстві міжнародних зносин франкомовної спільності Бельгії. Завдячуючи своєму становищу, Зенон постійно інформує офіційні кола Бельгії про Україну (бо нерідко вона ототожнюється з Росією). Я вважаю, що не можна перебільшити роль людини, яка працює в центрі Європи і постійно спрямовує свої знання, уміння, зрештою, своє становище для міжнародного визнання України.

— Володимире, ви підкреслюєте роль українців в інформуванні офіційних осіб і бельгійського народу про існування та прагнення України. А наскільки вони обізнані з перебігом сьогоденних проблем України? З яких джерел отримують інформацію?

— Знаєш, бельгійські українці напрочуд добре інформовані про наші проблеми. Вони використовують для цього зустрічі з людьми, які дедалі частіше приїжджають до Бельгії з України. Вони постійно слухають україномовну передачу радіо «Свобода».

— А «Радіо Київ»?

— На жаль, ті люди, яких я питав, не знають такої передачі, певно хтось інший і слухає її. Українці передплачують газети і до деяких дуже критично ставляться. Вони давно живуть у більшій внутрішній свободі, ніж ми, може, тому їм не складно відрізнити замасковану під правду брехню.

Загалом треба сказати, що громада не тільки добре знає про те, чим живе Україна, але й прагне допомогти нам хоч чим-небудь. Так, під час перебування у місті Льєжі ми разом із представниками української діаспори зустрічалися із членами Льєжського відділення Соціально-Християнської партії Бельгії, які посідають високі пости в муніципалітеті. Було домовлено, що льєжська влада посприяє наміpові української громади організувати приїзд та лікування дітей з України, що постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи.

— Володимире, чи не долинув до діаспори відгомін міжконфесійної боротьби, яка точиться у нас?

— Українську громаду становлять в основному греко-католики й православні, при чому останніх значно менше. Наші співрозмовники були шоковані, коли ми розповіли, що на Україні суперечки між віруючими інколи закінчуються бійками. В Бельгії, якщо й виникають якісь тертя між церковними конфесіями, то владнуються вони дипломатичним шляхом. А взагалі від непорозумінь убезпечує взаємодопомога. Так, греко-католики, маючи більш міцну матеріальну базу, допомогли збудувати православну церкву.

— Яке найяскравіше враження від знайомства із бельгійськими українцями?

— Я бачив там дуже багато українців з високою національною свідомістю. Це вражало тим більше, що на Україні зустрічаю українців, яким байдужа доля нашої «зрадженої Вітчизни».

Бесіду вів Володимир РУБЧАК.

НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА ДЛЯ НОВОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

Доба перетворення унітарного СРСР у співдружність незалежних держав, утворених на уламках «радянського Левіафана», цілком природно викликає питання про національну безпеку для нових державних демократичних структур. Для України це питання з галузі гіпотетичної перейшло в площину практичної політики.

Національна безпека в її комплексному вигляді для новостворюваних незалежних держав — проблема нова й досить складна. Власне, національна безпека — це безпека від втручання зовнішніх сил. В цьому розумінні традиційно основними елементами безпеки вважалися: зміцнення національних збройних сил, створення військових союзів, колективної безпеки. Відомі американські політологи Г. Моргентау, М. Каплан, К. Райт вважають, що передусім держави мають прагнути до безпеки від війни.

Відправною точкою розгляду питання про те, яка безпека нам потрібна, має бути уявлення про характер, масштаби і реальність «зовнішньої загрози». Хто нас сьогодні загрожує?

Північний сусід Росія? Ні. В усякому разі поки що витримуються умови підписаного в 1990 році договору між Україною й РРФСР про територіальну цілісність обох держав. А комюніке, підписане віце-президентом Росії О. Руцьким і Головою Верховної Ради України Л. Кравчуком у серпні цього року в Києві, передбачає створення системи колективної безпеки на паритетних засадах. Таким чином, створюється правова основа для добросусідства й співробітництва двох держав у тому числі і в галузі військово-політичних відносин. Країни НАТО і колишньої соціалістичної співдружності, якщо дотримуватися здорового глузду й не відриватися від міжнародно-політичних реалій, також не можуть розглядатися як потенційні агресори.

Розробляючи концепцію національної безпеки, необхідно передбачити, скільки коштуватимуть Україні її військові сили. Відомий американський політолог К. Булдінг висловив колись парадоксальну, на перший погляд, думку: «Національна оборона є головним ворогом національної безпеки». Справді, ставка на виключно військовий пріоритет національної безпеки неухильно призводить до зниження життєвого рівня населення, підриває економіку держави. Якщо говорити, наприклад, про гонку озброєнь у СРСР, то вона мала справді катастрофічні наслідки.

В цілому світовий досвід показав, що виграли країни з відносно низькою питомою вагою військових витрат, меншим обсягом воєнних досліджень та розробок. В першу чергу — це Японія та Німеччина, а також такі «неоіндустріальні» країни, як Сінгапур, Малайзія, Південна Корея, Таїланд та інші, які не прагнули володіти ядерною зброєю, а орієнтували економіку на виробництво і експорт споживчої продукції. Невійськові пріоритети розвитку виявилися врешті-решт найефективнішими. Нині більшість політиків і державних діячів усього світу пов'язують забезпечення національної безпеки своїх країн зі зміцненням передусім її соціально економічного підмурку.

Отже, національна безпека не може бути зведена лише до захисту держави від загрози її існування з боку зовнішніх сил. Існує таке поняття, як «внутрішня могутність системи безпеки країни». Його зміст у тому, що для надійного забезпечення безпеки будь-якої держави треба правильно визначити інтереси провідних соціальних сил суспільства й домогтися балансу їхніх інтересів. Не менш важливе завдання у плані зміцнення внутрішньої безпеки полягає в тому, щоб домогтися ефективної й цілеспрямованої діяльності законодавчих, виконавчих і судових органів у сфері життєво важливих інтересів суспільства й держави. Необхідно, щоб ті інтереси мали публічну форму, тобто були відомі широкому загалу й постійно обговорювалися на різних рівнях. В іншому випадку за життєво важливі інтереси суспільства можуть видаватися соціальні ілюзії державних діячів та інших високих осіб, а також відомчі амбіції і устремління. Зрозуміло, що таке завдання універсальне й не залежить від національної специфіки.

Інтегральне уявлення про національну безпеку відповідає найсучаснішим вимогам. Воно передбачає діалектичну єдність військових і соціально-економічних складових національної безпеки. Кожна суверенна держава, виходячи із своїх можливостей і міжнародно-політичної реальності повинна вирішувати проблему співрозмірності військової й соціально-економічної безпеки. Та вже сьогодні видно, що військова доктрина яка орієнтує державу на конфронтацію зі своїми сусідами чи на регіональне домінування, неприйнятна з погляду інтересів національної безпеки України.

Розроблена колегією Руху військова доктрина України передбачає, що наша суверенна держава буде без'ядерною, що її збройні сили будуватимуться на принципах розумної достатності й матимуть оборонний характер. Україна не входитиме ні до яких військових блоків. У перехідний період демонтажу союзних структур республіка взаємодіятиме зі Збройними Силами Союзу й братиме участь у системі загальної стратегічної оборони.

Багато в чому показовий сьогодні досвід боротьби за існування незалежної Української Народної Республіки. Як відомо, національну безпеку УНР захищала в 1918—1919 роках Українська армія, яка налічувала 100 тисяч бійців. Це було військо, як писав Винниченко, вимуштроване, дисципліноване, технічно оснащене. Воно характеризувалося єдністю — єдиним командуванням, єдиною дисципліною і єдиною метою. Але цю єдність армія втримати не змогла. Перемогла протилежна тенденція, яка одержала назву отаманщини. Командування армією стало колегіальним — армією керувало щось подібне до ради отаманів. А саму армію було поділено на кілька автономних військових формувань, на чолі яких стояв отаман; Балбачан — на Харківщині, Полтавщині й Катеринославщині, Ангел — на Чернігівщині, Коновалець і Петлюра — на Київщині, Шапула — на Рівненщині. Розвиток отаманщини призвів, за свідченням Винниченка, до безладдя, дезорганізації, розгубленості й деморалізації Української армії, що не могло не позначитись на ефективності оборони української державності від більшовицьких військ Радянської Росії. Щоб уникнути подібного негативного досвіду в будівництві національних збройних сил, необхідно розглядати національну безпеку як таку, що має позапартійний характер і яка розвивається у формі конституційного процесу, керованого Верховною Радою України.

Володимир ДОРОШКЕВИЧ, кандидат філософських наук, доцент Київського педінституту імені М. Драгоманова;

Сергій ШЕРГІН, кандидат історичних наук, доцент Київського політехнічного інституту.

«ПОВАЛЬНОЕ УВЛЕЧЕНИЕ СУВЕРЕНИТЕТОМ» І «ДЕВЧОНКИ»

Репліка

Хоч як не крути, а суверенітет — небезпечна штука. Дай в руки віжки нам, провінціалам, такого накоїмо, таке утнемо — ну «по живому режут!». Спасибі, хоч центральний канал телебачення та всесоюзна преса повсякчас напоумляє затятих провінціалів. Інакше все шкереберть, прахом-карабахом обернеться.

От піде, скажімо, після трудового дня улюбленець тамбовського регіону Ваня. Піде, як завжди — веселий, «під камаринську», з гармошкою наперевіс. І випадково оступиться: ну занесе його всього на півступні, на якихось 15 сантиметрів у глиб чужинської території. А тут з-під куща кровожерливий сепаратист бац його довбнею — і немає Вані. Вдоволений страж тільки чубом-оселедцем майне в бузині.

Не доведи, Господи, знічев'я комусь глибоко інтернаціональне слово «водка» не замінити на сепаратистське «горілка», банда з Легіону насильницької українізації живцем закопає того тут же, на місці. Де вже там працювати, коли в кожного на вустах, немов молитва, та злощасна «горілка».

Словом, куди не кинь — одні сльози й зойки плодитиме суверенітет.

Ось і Маргарита Смирнова в кореспонденції «Лесосплав» и «девчонки» («Культура» за 5 жовтня цього року) пише про контрабандне вивезення ікон за межі колишнього Союзу. Серйозна тема, потрібна. І висловлюється в ній ряд слушних думок. Але перешкоду остаточному вирішенню цієї проблеми журналістка вбачає... ну звісно, в суверенітетах!

«А к чему приводит и уже привело наше повальное увлечение суверенитетом? МВД СССР расширяет сотрудничество с полицией зарубежных стран, Центральное бюро уголовного розыска союзной оперативно-розыскной службы по линии ЮНЕСКО оказывает практическую помощь в том, чтобы отыскать возможные следы похищенных иносокровищ, а о краже в собственных пределах (из музея Сарьяна, например) узнает из газетных публикаций».

Прикро, коли під носом чиїх би там не було правоохоронних органів чинять злочини. Однак причина цього — не в «повальном увлечении суверенитетом» (немовбито йдеться про стриптиз, джазбенд або чергову суперзірку), а в реальній відсутності його. Мистецьким перлинам, як і всьому іншому, потрібний господар, який би дбайливо оберігав і доглядав їх. В імперії ж, навпаки, цінності стають нічийними. Вони гниють по запасниках, а то й просто викрадаються, вивозяться за кордон. І це закономірно. Унітарна байдужість до національних шедеврів сильно позначилася й на пам'ятках духовності. До речі, в 30—50-ті роки з України в Росію безцеремонно вивозили цінності з вівтарів зруйнованих соборів, фрески, ікони, експонати різних музеїв. Частина з них і досі перебуває в Санкт-Петербурзькому Ермітажі та музеї імені Пушкіна в Москві. Доля інших, на жаль, невідома. Майже півтора року б'ється над цим комісія з розшуку та повернення духовних цінностей, вивезених з території України. Щоб усе було — як у цивілізованих народів, справедливо. Щоб ми назавжди забули про великодержавні амбіції та стали добрими сусідами.

Саме це — чесне повернення пам'яток культури — й найбільше дратує пані Смирнову:

«А еще, не дай Бог, делиться начнем, что кому принадлежит по национально-республиканскому признаку, возгордясь каждый своей независимостью. Тут-то, в неразберихе споров, сметливые, проворные и нечистые на руку свой шанс не упустят...».

Ось бачите, наголошує автор, кому насамперед вигідний суверенітет — «сметливым, проворным и нечистым на руку». Тому й всяким суверенітетам — зась! А яка ж перспектива у нас, провінціалів, здогадуєтесь? Отже, швидше підставляймо шиї, поки ярмо ще тепле?

Красненько дякуємо вам, шановні уболівальники, що наставляєте нас, провінціалів, на шлях істинний. Але жити за чужим розумом не збираємося. Дай вам, Боже, з своїми негараздами хоч коли-небудь справитися, а ми вже якось самі, без чийогось підказування...

Чого ще не надивимося, чого не наслухаємося ми до 1 грудня в «повальном увлечении» гумором. Тож настроюймося на відповідний лад. Бо ж з добрими людьми — не знудишся.

Володимир ТЕТЕРУК, спеціальний кореспондент «Голосу України».

КОН — ОРГ

МИ ЗНАХОДИМО СПІЛЬНУ ТЕМУ В СПІЛЬНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ

КОН-ОРГ Кфт. (Угорщина)
5600 Бекешчаба, вул. Іллєшгазі, 5
Телефон: (36-66) 25-155
Телефакс: (36-66) 25-947
Телекс: 83-321

Угорська фірма КОН-ОРГ оформлює комерційні угоди з українськими підприємствами для фабрики верхнього одягу УНІКОН: зацікавлена у створенні спільних підприємств.

КОН-ОРГ експортує

- *жіночий верхній одяг*
- *текстильну продукцію*
- *фурнітуру для одягу*
- *технологічне обладнання цегельних заводів (яке використовувалось)*
- *інші товари за дорученням українських партнерів*

KON-ORG імпортує продукцію

- *хімічної промисловості*
- *металургії*
- *деревообробної промисловості (дерев'яні будинки)*
- *цемент*
- *сувенірні вироби з міді*
- *моторні човни.*

Розрахунки за валюту та на бартерній основі.

ВИ МОЖЕТЕ СЬОГОДНІ

Домовитись про створення спільного підприємства з угорськими фірмами в різних сферах бізнесу або укласти бартерну угоду.

Представники фірми КОН-ОРГ Ерньо Бекеч та Ласло Ковач до 26 жовтня ц. р. чекають на ваші пропозиції на виставці угорських товарів в Києві за адресою: вул. Кіото, 19 (Торгово-економічний інститут). Телефони: 544-60-31, 544-39-74.

Після 26 жовтня прохання звертатися з пропозиціями до СП «УКРАЇНСЬКИЙ БІЗНЕС-ЦЕНТР» за адресою: вул. Кіото, 19, СП «УБЦ».

Телефон: 544-60-31

Телефакс: (044) 544-39-74.

УКРАЇНСЬКО-ГОЛЛАНДСЬКЕ СПІЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО

«УКРАЇНСЬКИЙ БІЗНЕС-ЦЕНТР»

Комерційні виставки закордонних та вітчизняних товарів.

Ми надаємо нашим клієнтам:

— виставочні зали загальною площею 1800 квадратних метрів;

— виставочне обладнання світового рівня;

— мінімальні розцінки для українських підприємців;

— консультації фахівців найвищої кваліфікації з маркетингу, конселтингу, економічного права;

— швидке і кваліфіковане укладення контрактів;

— бізнес-обслуговування, надання інформації про українські та зарубіжні фірми.

На наших виставках — якісні товари з Голландії, Угорщини, Чехії, Словаччини і Болгарії.

На виставці в «Українському бізнес-центрі» вам допоможуть гідно представити свою фірму і знайти вигідних партнерів.

Ви не знаєте, як просунути свою продукцію на ринок?

Ви починаєте нову справу і хочете спробувати свої можливості?

Ви шукаєте солідного партнера або вигідний контракт з іноземними фірмами?

Вам потрібен лоцман-консультант у морі світового ринку?

Звертайтесь до «Українського бізнес-центру»

UBG — комерційного локомотива українських фірм.

Наша адреса:
252156, м. Київ, вул. Кіото, 19 (Торгово-економічний інститут)
Телефон: 544-60-31
Телефакс: (044) 544-39-74.

Рекламно-комерційний відділ «Українського бізнес-центру» приймає замовлення на розміщення реклами в пресі.

«ПОЛЛЕНА» — СИМПАТИЗУЄ УКРАЇНКАМ...

Але не тільки їм, а й усім жінкам і чоловікам незалежної України. Про це нашому кореспондентові повідомив представник всесвітньовідомої фірми з випуску косметики та парфумів «Поллена — Гданськ» Чеслав Станкевич.

— Україна після проголошення своєї незалежності почала нас цікавити ще більше,— сказав пан Станкевич.

— Наша фірма дуже хоче налагодити бізнес-контакти. Охоче продаватимемо свою продукцію і за валюту, і за карбованці. Маємо власні магазини в Санкт-Петербурзі, Москві, Ризі, Таллінні. Були б раді мати такий салон-магазин і в Києві...

Ця розмова відбулася під час відкриття виставки-ярмарку **«Осінь, Інтер-Київ-91», організованої Українським зовнішньоекономічним товариством «Інфоспорт», фірмами «Воймар» та «Експорт-імпорт» в Республіканському центрі виставок і ярмарків при Кабінеті міністрів України.**

Симпатична пані Гражина Талар — заступник директора польської фірми «Слава» з міста Болеславець — зацікавлено розповіла про вироби, які привезла для показу. Це жіноча, чоловіча й дитяча білизна, спортивні костюми з трикотажу. І «Слава» пропонує найвигідніше партнерство українським колегам.

Окрім польських фірм, свою продукцію в Києві демонструють посланці Чехо-Словаччини. Скажімо, БМЕ «Новаки» із Словаччини пропонує сушилку для дерев'яних заготовок.

— Гадаємо, що наш виріб зацікавить ділових людей України,— поділився інженер Мартін Хуба...

Очі розбігаються біля стенда будапештської фірми «Спіраль», яка займається експортом та імпортом. Його господарка Ержібет Тот показала яскраві сучасні купальники, жіноче й дитяче взуття.

— Приїхали до Києва з однією метою,— пояснила пані Тот,— налагодити найтісніші ділові контакти з українцями. Сподіваємося, виставка-ярмарок допоможе нам у здійсненні задуманого...

Нарешті, останнє інтерв'ю того дня дав нам один з організаторів яскравої експозиції громадянин України, один з керівників польської фірми «Воймар» Степан Мазур:

— Це вже третя така наша виставка в Києві,— сказав він.— Мета нинішньої, як і попередніх,— налагодження найтісніших контактів між діловими людьми різних країн з представниками України. Гадаю, що у нашої справи хороша перспектива. Адже багато іноземних фірм хотіли приїхати в Україну. І це вселяє в наші серця оптимізм...

Виставка працюватиме сьогодні і завтра. Приходьте і побачите все на власні очі. Ось її адреса: проспект Академіка Глушкова, 1, павільйон № 3.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

ГЕРОСТРАТ ПО-ПОЛТАВСЬКИ

НИНІ, в пору активних соціальних потрясінь, важко чимось здивувати. І все ж преса інколи частує обивателя побутовими сенсаціями. Приміром, одна прибиральниця, не маючи відповідної спортивної підготовки, залізла по мотузці на 5-й поверх. Самовільно захопивши нову квартиру в облюбованій новобудові, зажадала від депутата ордер. Ця київська історійка не з буденних.

І все ж вона блідне на тлі протистояння Палацу спорту «Спартак» у Полтаві, про що розповідалося в «Голосі України» від 22 травня 1991 року. Нагадаємо суть справи. Колектив «Спартака» чи не першим у республіці насмілився перейти на прогресивну форму праці — утворити на своїй базі організацію орендарів. З відповідним листом ініціатори звернулись до вищих інстанцій — обласної ради ВДФСТ профспілок і Полтавської облпрофради. Спершу ідею зустріли на «ура», а згодом — у багнети. Тож замість підтримки — кількамісячне цькування позаплановими документальними ревізіями й перевірками з боку фінансових інспекцій усіх рівнів та інших служб.

Мета перевірок — «викопати» порушення й розправитися з ініціативним «Спартаком». А коли сізіфова праця ревізорів стала очевидною, було завдано удар у спину — прийнято рішення ліквідувати колектив однодумців. Тим часом після вручання Полтавського держарбітражу договір про оренду вступив у дію.

Що ж сталося після виступу «Голосу України»? Грянув бій передусім першого заступника прокурора області В. Кривобока... з самим собою. При цьому він виявив настільки тактичну гнучкість, що перегнув палицю.

Реагуючи на скаргу директора Палацу спорту «Спартак» В. Скриля, В. Кривобок ось як прокоментував бажання профспілкових ділків од спорту розігнати орендарів:

— Розпорядження голови обласної ради ВДФСТ профспілок справді не узгоджено з облпрофрадою. Наперекір закону обком профспілки працівників культури заздалегідь, за три місяці не було повідомлено про наступну ліквідацію...

Мовляв, це порушення має формальний характер, бо відповідною постановою президія облпрофради фактично погодилася з ідеями спортивної профспілки...

А ось що повідомив той самий прокурор у листі за таким же номером обласній раді ВДФСТ профспілок:

— Розпорядження про ліквідацію Палацу прийнято одноосібно головою обласної ради В. Ковтуном і не узгоджено із статутом ВДФСТ профспілок. Враховуючи конфліктність ситуації, було б доцільним винести це питання на розгляд обласної ради.

Підсумовуючи перелік порушень, прокурор прийняв низку пропозицій. Зокрема, розглянути припис і вжити конкретних заходів щодо усунення виявлених порушень і подальшого неухильного дотримання вимог чинного законодавства.

— Зі свого боку, — наголосив страж законності, — вважаю доцільним винести питання про ліквідацію Палацу спорту «Спартак» на обговорення обласної ради ВДФСТ профспілок. Прийняте відповідне рішення узгодити з обласною радою ВДФСТ профспілок.

Наступний пункт припису здатний викликати повагу до автора листа.

— До прийняття радою рішення і узгодження його з облпрофрадою дію розпорядження голови обласної ради ВДФСТ В. Ковтуна припинити.

Утім, не будемо прискіпуватися до розходження двох листів на одну тему. І не тому що їх пустила у світ одна прокурорська рука. Насамперед тому, що грізний припис залишився добрим побажанням.

Остаточно поховавши віру у світле майбутнє, «Спартак» звернувся до обласного крайового Руху. Той оперативно відгукнувся і народилася сенсація. Як виявилося, ліквідатор В. Ковтун ніякого відношення до «Спартака» не має. Є лише орендні відносини, і ті нещодавно обірвалися через несплату і неукладення нового договору. В ході хатньої війни профспілковий діяч знайшов притулок в іншій резиденції. Незважаючи на тактичний відступ, утікач продовжує вважати Палац спорту своєю вотчиною. Як наслідок — за дев'ять останніх місяців «Спартак» лихоманять безліч комісій, ревізій, перевірок податкових інспекцій, держкомцін, прокуратура, УВС, КРУ всіх рівнів. Та всі ці паперові розкопки, як правило, жодних археологічних знахідок не приносили. Аби очорнити колектив у очах полтавської громадськості, в хід пускається все: від підтасовки фактів, що за задумом фальсифікаторів мають створити дійсний стан справ, до відвертих наклепів. Не раз виступала преса, але й вона не змогла припинити локальну «холодну війну». А від холодної до гарячої один крок: «шеф» вдається до жорсткого пресингу. Заручившись підтримкою батьків древнього міста, В. Ковтун організував п'ять захватів «Спартака». В цих операціях брали участь спортсмени - професіонали з накачаними м'язами, кам'яними біцепсами. У безкровних боях застосовувалися теоретичні знання військової справи. Яскраве гасло: «Ковтун! Руки геть від трудового колективу Палацу спорту «Спартак»!» свідчить: безкомпромісний затяжний двобій триває з перемінним успіхом з цілодобовим чергуванням тренерів та інших працівників палацу.

До речі, плакатні застереження та повідомлення «Спартак» страйкує» сотні полтавців нещодавно побачили біля входу до обласного музичного драмтеатру імені Гоголя, звідки на вулицю транслювався хід надзвичайної сесії Полтавських депутатів з приводу невдалого державного перевороту.

Ось основні вимоги страйкуючого «Спартака». Створити незалежну ревізійну комісію облпрофради за участю представників трудових колективів... Порушити питання про відповідальність голови обласної ради ВДФСТ В. Ковтуна. Провести незалежну економічну експертизу з метою виявлення доцільності ліквідації підприємства... Відновити діяльність розрахункового рахунку Палацу спорту, безпідставно закритого за особистою вимогою В. Ковтуна. Того самого, який фактично для «Спартака» — «приший кобилі хвіст». Це дасть змогу виплатити робітникам, 12 працюючим пенсіонерам і годуючим матерям заробітну платню, яку вони не отримують вже понад три місяці. Це вам не вилізання по шворці на 5-й поверх!

Отож, треба покласти край дволикому цинізму дволикої номенклатури. Бо Полтавська облпрофрада самоусунулась від захисту законного конституційного права на працю спартаківців. Цим самим вона виявила мовчазну згоду з розправою, яку чинить В. Ковтун.

Нині він усі зусилля свої і потрібних впливових людей спрямовує на одне — завершити розгром прихильників орендних відносин. Так, через нарсуд Київського району Полтави звільнено дев'ятьох працівників «Спартака». Коли ж один із них опротестував рішення через обласний суд, місцеві служителі Феміди зам'ялися.

А «Спартак» не здається...

Володимир СЕМЕНО.

Полтава.

Мал. Б. ПИЛИПЕНКА, М. ВОЛОВА.

ГОЛОС України

Газета Верховної Ради України

Головний редактор
Сергій ПРАВДЕНКО

Редколегія:

Анатолій ГОРЛОВ — перший заступник головного редактора
Олександр БІЛИК — заступник головного редактора
Олександр ЄМЕЛЬЯНОВ — член-кореспондент АН України
Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ — оглядач, завідуючий відділом культури
Леонід САМОЙЛЕНКО — заступник головного редактора
Борис СИДОРЕНКО — заступник головного редактора
Анатолій СОЛОНСЬКИЙ — редактор відділу кореспондентської мережі
Віталій СУДДЯ — відповідальний секретар

НАД НОМЕРОМ ПРАЦЮВАЛИ:

Заступник головного редактора — Борис Сидоренко.
Чергові редактори — Віталій Жежера, Володимир Тетерук.
Автори макета — Анатолій Мироничев, Євген Українець.
Випусковий — Олексій Бондаренко.
Оформлення — Володимир Кисельов.
Коректори: Валентина Лукаш, Ірина Бабич, Валентина Восколович, Галина Каблак, Ольга Малкіна, Євгенія Оратовська, Олена Чоповська.
Верстальники: Тетяна Балюк, Ольга Яценко, Алла Будникова, Марія Солодюк, Сергій Скаженюк.
Лінотиністи: Наталія Позняк, Валентина Чичирко.

* * *

Комбінат друку видавництва «Радянська Україна» проспект Перемоги, 50, 252047, Київ 47.

Індекс 60955.

Тираж 157.100

Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.

Зам. 03152071.